ХҮДӨӨ АЖАХЫН АЖАЛШАД! УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРАА БҮХЫ ХЭМЖЭЭГЭЭР ҮРГЭДХЭГТЫ, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКЦИ ЕХЭЭР АБАХЫН ТУЛАДА УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРАЙ АРГА БОЛОМЖО ЭРХИМЭЭР ХЭРЭГЛЭГТЫ!

1964 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 91 (10459) | 1964 оной апрелиин 16, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Абаһан уялгаяа дүүргэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэ!

...ойрын үедэ хүдөө ажа... продуктнуудые элбэг дэл... абадаг болохын тулада ...улгэ үргэнөөр хэрэглэ... уһалуури дэлгэрүүлһэ... комплексно механизаци ...энэй үндэһэ һуури дээ... ...дүй дүршэл болон эр... ...рукын туйлалтануудые ...үүлһэнэй үндэһэ һуури ...хүдөө ажахын үйлэдбэ... ...шаг ехэтэй болгохо ту... КПСС-эй ЦК-гай февра... Пленумэй тогтоол хадаа ...коммунизм байгуул... программа бэелүүлгэдэ, ...оной энхэ тэниглэн бай... ...айжаруулгада айхабтар ...шанартай байһаниинь ...Энэ тогтоолые бүхы со... ...цнай маша ехэ баяртай... ...тажа абаад, хэрэг дээ... ...бэелүүлхын түлөө хэм... ...олдосотойгоор тэмсэжэ ...

...совет арадтайгаа хамта ...тюлоор зоригжоһон рес... ...мнай хүдөө ажахын ...мүнөө үедэ хэзээ хэ... ...һээ хүхюу дорюунаар. ...солбоноор хүдэлжэ бай... ...дөөгэй үйлэдбэриин уп... ...нүүдэй хоорондо, кол... болон совхозуудай хоо... социалис мүрысөөн шэ... ...рэтэйгөөр дэлгэрэнхэй. ...ажахын али бүхы про... ...дые элбэгээр үйлэдбэ... ...гүрэндөө ехээр худалда... ...юхо талаар ажахынууд ...рдынхиһаа ехэ социалис ...удые абанхай.

...дөө республикымнай... уялга нилээд ехэ. Жэ... 7 миллион пүүд орооһо 17,4 мянган тонно хар... 16,2 мянга гаран тон... ...ощ, 22,5 мянган тонно ...ай свёкло, 95,5 мянган ...һү Эхэ орондоо худалда... ...ан социалис уялга рес... ...мнай абанхай. Гадна ...нган тонно мяха, 5 мян... ...нно нооһо, 20 миллион ...гүрэндэ тушааха түсэб... Тэрэшэлэн үйлэдбэриин ...ени бүхэн, колхоз, сов... ...хэн социалис уялга абан...

...һан уялгаяа, хараалһан ...амжалтатайгаар дүүр... тулада үйлэдбэриин управлени бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн мүнөөнһөө эхилжэ тон ехэ юумэ хэхэ, үүсхэл оролдолго гаргаха, эршэмтэй шударгыгаар ажаллаха болоно. Иигээд хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри эхилхээ байна. Энэмнай айхабтар ехэ харюусалгатай хаһа саг байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Баян ургасын үндэһэ һуури эндэһээ эхитэй ха юм. Хабарай тарилгые түгэс дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр угтаад, тон богонихон болзор соо эрхим һайн шанартайгаар үнгэргэбэл, баян ургаса абахын тула бата бэхи үндэһэ һууриин табигдахань лабтай. Зүгөөр тарилгаяа дүүргэһэншье хойноо һанаагаа амараад һуунгүй, харин тарилгынгаа хойноһоо анхаралтайгаар харууһалха, буртаг үбһэ ургуулхагүйе оролдохо, газарай шииг нойтоёо табихагүйгөөр хэмжээ абаха шухала байна.

1964 оной хабарай тарилга урда урдын жэлнүүдэйхиһээ онсо илгаатай. Тэрэ илгаань юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые илангаяа ехэ ашагтай болгохо гэһэн партиин ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлжэ захалһан түрүүшын хабар, химиин хабар болоно бшуу. Энэ хабарай аша үрэнь элитээр намар харагдаха, баян ургасаар баталагдаха байна. Колхозой түрүүлэгшэ бүхэн, совхозой директор бүхэн, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ бүхэн энээниие эли тодоор, гүнзэгытөөр ойлгожо, ажалдаа хэзээ хэзээнэйхиһээ харюусалгатайгаар хандаха болоно. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ элбэгээр худалдахаар 1964 ондо абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада юун хэрэгтэйб гэһэн асуудалда хуряангыгаар иигэжэ харюусамаар. Хүдөө ажахын алибаа ургамалнуудай имагтал баян ургаса ургуулжа шадаха шухала. Зүб даа, ондоо тусгаар юумэ байхагүй. Зүгөөр элбэг баян ургаса ургуулха гээшэмнай хүнгэхэн хэрэг бэшэ бшуу. Эндэ одоо айхабтар ехэ үүсхэл оролдолго, шэн габьяа, баатаршалга гаргаха хэрэгтэй. Абаһан уялгаяа дүүргэхые оролдонгүй, хайша хэрэгээр, ёһо тэдыгээр хандабал, ехэ муу хойшолонтой, хараалагдаһан хэрэг бүтэнгүй, үрэ дүн гарангүй байдаг ха юм. «Хожомоо нэгэ аргань олдоно бэзэ» гээд, һанаа амархан ябажа болохогүй. Газараа хэр һайнаар элдүүрилээбши, хэр һайн үрэһөөр тарилга хээбши, гектар бүхэндэ ямар үтэгжүүлгэ, хэды шэнээн оруулаабши, газараа хэр зэргээр уһалаабши,— энэшни хожомоо хэзээшье харагдаха, абаһан ургасааршни тодорхойлогдохо, тиихэдэ бодото хэрэгүүдшни тобойсо харагдаха. Иигэжэ мэдэ, нүхэр. Муугаар хүдэлөө һаа, ажалдаа хайша хэрэгээр хандаа һаа, Эхэ оронойнгоо урда абаһан уялгаяа дүүргэхэгүйш, гүрэнөөшье, өөрыгөөшье мэхэлхэш.

1964 ондо ажахынуудай абаһан социалис уялгануудтай дашарамдан, үйлэдбэриин управленинүүдэй урда, колхоз болон совхозуудай урда, партийна организацинуудай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр түбхын түрүүндэ хүдөөгэй хамаг бүхы ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар, үрэ нүлөө ехэтэйгээр ябуулха, социалис мүрысөө ёһотойгоор дэлгэрүүлхэ болоно. Колхозник бүхэнэй, совхозой хүдэлмэришэн бүхэнэй социалис уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ үнэн зүрхэнһөө шармайн оролсохыень партийна организаци туйлаха зэргэтэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүхэндэ, недели, һара бүхэндэ гаргагдаад, хэн түрүүлжэ ябанаб, хэн гээгдэжэ ябанаб—ходо элирүүлэгдэжэ байбал ехэ һайн байдаг, гээгдэгшэдые урагшань татадаг ха юм. Үнэн дээрээ ажал хүдэлмэридөө бусадһаа гээгдэжэ ябаха дуратай хүн байхагүй бшуу. Мүрысөөнэй дүнгые ходо гаргажа байха гээшэ энэ талаар ехэ удха шанартай. Тэрэшэлэн түрүүшүүлые али болохоор урмашуулха тон шухала.

Үйлэдбэриин управлени, колхоз болон совхоз бүхэнэй, колхозник болон совхозой хүдэлмэришэн бүхэнэй абаһан социалис уялгаяа дүүргээд байгаа һаань (тэдэнэр дүүргэхэ ёһотой), республикамнайшье 1964 ондо абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ бшуу.

Манай республикын хүдөө ажахынхид 1964 ондо абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо тухай КПСС-эй февралиин Пленумэй тогтоолые бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө хубитые бардамаар оруулха байһаниинь лабтай.

Хүндэтэй, харюусалгатай зорилго

1964 ондо республикамнай гүрэндэ горитой хэмжээнэй хүдөө ажахын продукт худалдаха уялга абанхай. Энэ уялгаяа хүдөөгэй ажалшан бүхэн һайса мэдэхэ, тэрэниие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада юу хэхэ, ямар хубитаяа оруулха байһанаа тоб байса тодорхойлхо ёһотой. Республикымнай уялга иимэ:

7 МЛН. пүүд Буряад ороной орооһо тарян гүрэнэй амбаарта оруулагдаха.

17.400 тонно һайн шанартай хартаабха тушаагдаха байна.

16.200 тонно овощ гүрэндэ худалдахын түлөө тэмсэхэ зорилготойбди.

22 500 тонно саахарай свёкло тушаахын түлөө таряашаднай оролдохо.

48.700 тонно мяха худалдаха гээшэ малшадаймнай нэрэ хүндын хэрэг.

20 МЛН. үндэгэ шубуу үсхэбэрилэгшэднай Эхэ орондоо бэлэглэхэ.

5.000 тонно ноохо тушааха гээшэ хонишодоймнай дайшалхы зорилго.

Хүдөөгэй ажалшад! Энэ зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада габшагай ёһоор ажалла!

Таряалан, сабшалан уһалалгада бүгэдөөрөө хабаадая

1964 майн 5

Тэмсэл эхилээ

...үлэй хэдэн үдэрэй үедэ бага сага дулааржа, газарай хүрьһэн ...шье һаа, гэдэжэ захалба. Энэ наашаа байһан ушарые заа...дангүй, полинуудай шииг нойто дэтдээхэгүйн тула эртын ...го түүбэрилэн хэжэ эхилээ.

...лхозоймнай 2-дохи, 3-дахи отделенинүүдэй механизаторнууд ...н 9-һөө эхилжэ, гэдэнги участогуудые борнойлжо орохо зуу...түрүүшын үдэрһөө һаадгүйгөөр хүдэлнэ. 160 шахуу гектар га...шииг нойтон баригдаа.

...гээдшье колхозоймнай бүхы бригада, отделенинүүдэй таря...дэр баян ургасын түлөө ехэшье, харюусалгатайшье тэмсэлээ ...гээшэ.

А. ТИЩЕНКО,
Калининай нэрэмжэтэ колхозой плановик-экономист.
...-Үдын үйлэдбэриин управлени.

...горход—ургасын ханинар

...-ШЭБЭР. **(Телефоноор аб-...)** ...жэлдэ управлениимнай ...совхозууд хабарай тарил...бэлэдхэлтэй угтажа байн... ...ахи ажахынууд техникэ, ...шанар һайнтайгаар за... Механизаторнууд бүтээ... ажаллажа, хүдэлмэреэ ...олзорто дүүргэхэ гэжэ ха...

...лангай газар мүнөө хэзээ ...һээ ехээр уһалагдаха ...нёдондо управлени до...хамта 7 мянган гектар га...лагдаһан байбал, мүнөө ...гара мянган гектар тал... нойтоор ундалха. Энэ ...гол горхонуудта хаалта...гдажа, һубаг ханаабууд ...ахилэнхэй. Зарим ажа... уһалууриин шэнэ түхеэ... бодхоогдохо юм. Минии ...арбаад жэлэй саада тээ... колхозойхид Түгнэ го... хэрэглэжэ, таряалангаа ...байһан. Теэд энэ арга бо... удаан саг соо хэрэглэгдэн...наа, мүнөө жэлдэ хэрэг... Түс артелиинхид Түгнэ ...ые хаажа, 300—400 гек...лангай газар уһалха бо...

...колхоздо баһал ехэ хү... ябуулагдана. Мүнөө жэлдэ һубаг ханаабуудые татажа, Хёлго мүрэнэй уһаар 400 гектар шахуу таряалангаа уһалха аргатай болоо. Уһалууриин системэнүүдһээ гадна, насосно станцинууд тодхогдожо, нилээд ехэ газар уһалагдана. Һүүлэй үедэ «Рассвет», «Дружба», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта, «Дзержинский» совхоздо, мүн бусад ажахынуудта газар уһалха хүдэлмэри эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Эдэ ажахынуудта түрүүшын хэдэн зуугаад гектар таряалангай, сабшалангай газар уһалагдаа.

Тиихэдэ сабшалан уһалжа, ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ арга бии. Энэ жэлдэ хамта 22600 гаран гектар сабшалан, тэрэнэйнь 570 гектарынь насосно станцинуудаар уһалагдаха юм. Луговодуудай звенонууд хаа хаанагүй эмхидхэгдэнхэй. Тэдэниие материальна талаарнь урмашуулхын, ажалайнь түлөөһэ һайжаруулхын тулада колхозуудай правлени, совхозуудай директорнууд шухала хэмжээнүүдые хараалжа байнхай.

Управлениин ажалшад, механизаторнууд газараа һайнаар уһалжа тарилгаяа үнгэргэбэл, орооһо таряа болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса заабол абажа шадаха байха.

П. САПРЫКИН,
Мухар-Шэбэрэй управлениин главна агроном.

Тэнгэри өөдэ харалтагүй

Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Е. П. Бутаков хөөрэнэ

Энэ хабараймнай тарилга урда урданайхиһаа онсо илгаатай. Юундэб гэхэдэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо талаар КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүд дээрэ абтаһан шухала шиидхэбэринүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь гээшэ. Пленумүүдэй тогтоолой ёһоор, хүдөө ажахыда хими үргэнөөр хэрэглэхэһээ гадна, уһалагдадаг газараа бүри үрэжэлтэй болгохо ёһотой ха юмбибди. Мүнөө манай тракторна бригадын гэшүүд энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулхаар бэеэ зэһэнхэй.

Уһалагдадаг газарай амта шэмые манай бригадынхид һайса ойлгоһон гээшэ. Колхознай уһалагдадаг газараа имагтал һайнаар элдүүрилһэнэй, тэрэнээ эрхим шанартайгаар уһалһанай ашаар жэл бүри орооһо таряанай горитойхон ургаса хуряадаг. Жэшээнь, нёдондо манай Зэдэ нютагта хэды гандуу байгаашье һаань, уһалагдадаг газарһаа гектарай дунда зэргээр 12—13 центнер орооһо таряа хуряажа абаа һэмди. Харин хүдөө газарһаа дунда зэргээр гектарай оройдоол 6—7 центнер орооһон абтаһан байха. Мүн 100 гектар кукурузымнай тарилга уһалагдадаг юм. Тэрэнэй гектар бүриһөөнь 250 центнер набша намаа ургуулагдаһан.

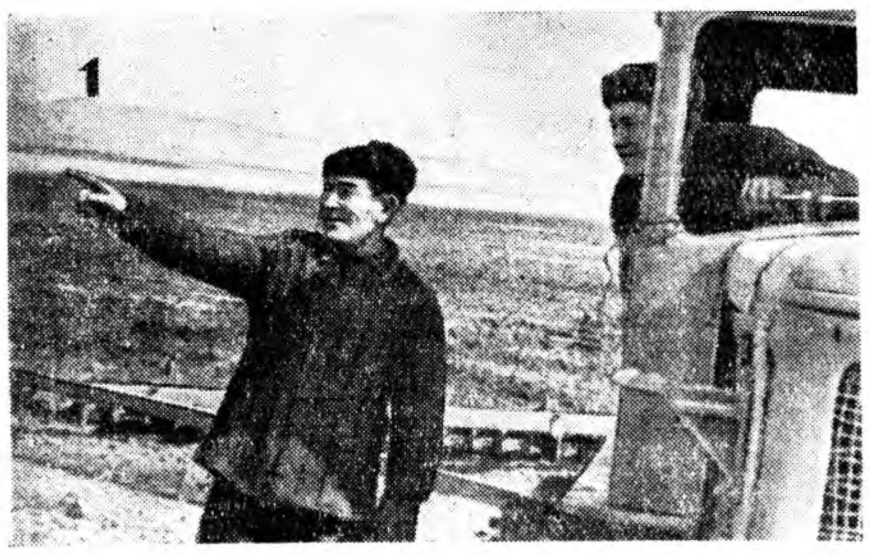
ЦК-гай февралиин Пленумэй материалнуудтай һайса танилсаад, бултадаа зүбшэн хэлсээд, бидэнэр, механизаторнууд, уһалагдадаг газараа 400-һаа 600 гектар хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ шиидээбди. Тэрэнэйнгээ ехэнхи хубидань шэниисэ хаяхабди. 120 гектартань кукуруза, 100-дань горох тариигдахаар хараалагдана. Кукурузынгаа ноли дээрэ бүхыдэнь 2 мянган тонно шэбхэ зөөгөөбди. Энэмнай кукурузын ургасые нилээд дээшэлүүлхэ аабза гэжэ найданабди.

Тиихэ зуура горох тухай нэгэ хэды үгэ хэлэмээр. Нёдондо энэ ургамалые оройдоол 53 гектарта таряа һэмди. Ургасаньшье бирагүй һэн даа. Арай шамай 5—6 центнер гектар бүриһөөнь суглуулагдаһан. Тиибэ яабашье һолоомонь адууһа малда угаа шэмэтэй гэжэ манай малшад адаглажа абаһан байна. Тэрэ һолоомоор тэжээгдэһэн мал түргөөр таргалдаг, үнеэдэй һү һаали эли бодо дээшэлдэг байха юм. Тиимэһээ шэмэ ехэтэй энэ ургамалые бүри ехээр — 180 гектар талмай дээрэ тариха гэжэ шиидэһэн байнабди.

Цыденов, Михаил Ангаев гэгшэд үдэр бүри 50—60 гектар сэбэр паар борнойлно. Иван Федоров 200 гектар намарай паар дээрэ лущени хэжэ дүүргэхэеэ байна. **(1-дэхи зураг).**

Уһалалгашье шуумай түргөөр ябуулагдана. Эндэ 5—6 механизатор үнэн зүрхэнһөө, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Тракторист Владимир Кириков «Беларусь» трактораар бураздаа гаргана. **(2-дохи зураг).** Залуу механизаторнууд Павел Воронцов, Михаил Федоров болон бусад газар уһална.

Уһан урданал гээд бураздааһаань гаргажа, миин тараажархидаггүйбди. Добо, болдог дээгүүрнь уһа гаргажа, нэгэ жэгдээр тараахаяа оролдодогбди. Иигэжэ бүхы полиёо һайн шанартайгаар уһалжа, нэгэ хэды хоногой үнгэрһэн хойно тэрээнээ гүнзэгыгөөр, нэгэ жэгдээр хахалдаг гээшэбди.

1

Уһалагдадаг бүхы газарнай Нарин гэжэ горхоор ундалагдадаг. Энэ горхон зунай сагта хаташадаг юм. Гэбэшье үбэлэй сагта тэрэмнай хүрэдэггүй, булагай уһандал адли ямаршье хүйтэндэ урдажа байдаг. Тиигэжэ горхо шадархи набтар газараар тошон ехээр билтаржа, хэдэн арбаад дүрбэлжэн километр талмайе мүльһөөр хушадаг гээшэ. Үбэлэй сагта хэды шэнээн ехэ мүльһэн хүргэгдэнэб, тэрээнһээл уһалагдадаг газараймнай ехэ багань дулдыдадаг. Иимэ ушарһаа бидэнэр тошон ехээр халяаха гэжэ оролдодог гээшэбди. Тиигээд энэ мүльһэнэй хайлажа дууһатар лэ (июнь һара болотор) бүхы газараа уһалжа үрдихэеэ оролдонобди.

Мүнөө саһан хайлажа, газарай хүрьһэнэй гэдэхэтэй адли бултадаа шахуу поли дээрээ гараабди. Зарим механизаторнууднай паар борнойлно. Жэшээнь, Банзаракца...

Ороһото, мүн бусад ургамалнуудай тарилга тухай нэгэ хэды үгэ хэлэбэл зүйтэй гэжэ һананаб. Мүр хоорондонь забһар гаргангүйгөөр, тиигээд таригдаха нормыень дүүрэнээр, аргатай һаа 5—10 процент үлүү ехээр хаябал һайн. Юундэб гэхэдэ, үдхэнөөр ургаһан таримал бүртаг үбһэндэ дарагдадаггүй, удаан саг соо хура бороогой ороошьегүй һаа, даб дээрээ гандаад орхидоггүй.

Һаяар тарилгамнай хаа хаанагүй эхилхэнь. Нютагай байгаалиин уларилтай таарaлдуулан, бүхы ургамалаа тааpaха болзор соонь, шамдуугаар тариха хүсэлэнтэйбди, тарихашьебди.

Ц. Бабушеев
бэшэжэ абаа, фото буулгаа.

2

Москвaһаа мэдээсэнэ

В. И. Ленинэй мавзолейдэ оробо

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, ПОРП-гэй Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци апрелиин 24-дэ В. И. Ленинэй Мавзолейдэ орожо, венок табиба.

Ленинэй Мавзолейдэ польско нүхэдэй ороходонь, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Ю. В. Андропов болон бусад үдэшөө.

(ТАСС).

Кремльдэ хэлсээн болобо

Апрелиин 14-дэ Кремль дотор советско- польско хэлсээн болобо.

Энэ хэлсээндэ Совет талаһаа КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүд А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов болон бусад хабаадаа.

Польшын талаһаа ПНР-эй партийно-правительственна делегацииие толгойлогшод — Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд З. Клишко, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ С. Ендриховский болон делегациин бусад гэшүүд тус хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэлсээнэй үедэ СССР болон ПНР-эй хоорондын политическэ, экономическа, соёл культурын харилсаанай асуудалнууд, совет болон поляк арадуудай хоорондын аха дүүгэй саашанхи хани барисаан ба харилсаа холбоондо хабаатай, мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ хэлсээн аха дүүгэй хани барисаанай, үнэн һайхан холбоонной оршон байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсогдоо.

Н. С. Хрущев Камбоджын сэрэгэй делегацитай уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Советскэ Союзда ерээд байһан Камбоджын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, национальна оборонын министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша генерал-лейтенант Лон Нол түрүүтэй Камбоджын сэрэгэй делегацитай апрелиин 14-дэ Кремль соо уулзаба. Энэ делегациие Камбоджоһоо Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Ху-Кантул үдэшөө.

Н. С. Хрущев генерал-лейтенант Лон Нол хоёр хани халуунаар хөөрэлдөө.

Хөөрэлдөөнэй үедэ СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзда маршал Р. Я. Малиновский, авиациин генерал-полковник Н. Н. Дагаев гэгшэд байлсаба.

(ТАСС).

Ю. Цеденбал Москвада ерэбэ

Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал апрелиин 14-дэ Москвада ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой түрэһөөр далан жэл гүйсэхэеэ байһантай дашарамдуулан, нүхэр Ю. Цеденбал хани ёһоор айлшалжа ерээ.

Тэрэшэлэн МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай Гадаадын холбоо барисаанай таһагые даагша Н. Шагдарсурэн нүхэр Цеденбалтай хамта ерэлсээ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ 12 МЯНГАН ГЕРОЙ

...габьягай дээдэ тэмдэг ...Советскэ Союзай Геройн нэрэ ...болгохо тухай СССР-эй ...тогтоол гараһанһаа хой... ...жэлэй ой апрелиин 16-... Энэ үе соо совет арад, ...шэн габьяата Зэбсэгтэ ...Соведүүдэй ороной дай... ...тэмсэһэн замаар, социа... болон коммунизм бай... хэрэгтэ агууехэ амжалта ...замаар — алдарта ...замаар дабшажа ерээ.

...хүнүүдэй гаргаһан мүн... ...баатаршалганууд хэтын хэтэ... ...мартагдахагүй. Немец-фашис булимтарагшадта эсэргүүсэн тэмсэһэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур хото болон хүдөөгэй ажалшадай, Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй баатар габьяа, патриотизм, Эхэ орондоо, Коммунис партидаа, Совет правительстводоо заха хизааргүй дуратай байдаг ябадал бүри ехээр бэелэн үзэгдөө. Челюскинецүүдые абаралгада хабаадаһан шэн габьяата лётчигууд А. В. Ляпидевский, С. А. Леваневский, В. С. Молоков, Н. П. Каманин, М. Т. Слепнев, М. В. Водопьянов, И. В. Доронин 1934 ондо манай орон дотор анха түрүүн Советскэ Союзай Геройнууд болоһон юм.

1964 оной апрелиин 14-дэ Советскэ Союзай 12 мянга үлүүтэй геройнууд бии болонхой байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ мүхэшэгүй мүнхэ габьяа гаргаһанай түлөө 100 гаран хүн «Алтан одон» медаляар хоёрдохёо шагнагдаһан, мүн бүхы дэлхэй дээрэ алдаршаһан лётчигууд—авиациин генерал-полковник А. И. Покрышкин, авиациин генерал-лейтенант И. Н. Кожедуб гурба дахин Советскэ Союзай Герой болоһон юм. Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй тоодо гадаадын оронуудай 12 эрхэтэд, гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүүсэн, Совет Армиин сэрэгшэдтэй хамта дайлалдаһан баатарнууд бии. Тэдэнэй дунда 4 чехословак, 3 поляк, 4 француз, 1 испанец — Рубин Ибаррури гэгшэд бии.

Советскэ Союзай Геройн тоо амгалан сагташье — коммунизм байгуулгын жэлнүүдтэ, замбууланиие доболгын, шэнжэлэн шудалалгын үедэ, гүн далайнууд болон захагүй үргэн дайдануудые ашаглалгын үедэшье нэмэнэ. Лётчик-космонавтнууд Ю. А. Гагарин, Г. С. Титов, А. Г. Николаев, П. Р. Попович, В. Ф. Быковский, В. В. Николаева-Терешкова, Хойто флодой алдарта подводнигууд А. И. Петелин, Л. М. Жильцов, Р. А. Тимофеев гэгшэд Советскэ Союзай Геройн Алтан одые үбсүүн дээрээ яларуулна.

Тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшад, амгалан байдалай ба социализмын хэрэгэй, арадуудай хоорондын хани барисаан болон харилсаа холбооной эдэбхитэ тэмсэлшэд — Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро Рус, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай революционно-правительствын Түрүүлэгшэ Янош Кадар Советскэ Союзай Геройнууд болонхой.

(ТАСС).

Оншыень олоод байхадаа

Һү һаали дээшэлүүлхэ талаар Баргажанай совхозой парткомой хүдэлмэриин дүршэлһөө

Баргажанай совхоз һү һаалиин талаар үнгэрһэн жэлнүүдтэ горитойгоор гээгдэжэ ябадаг бэлэй. Яахадаа тиимэ байгааб? Үнэн ушар шалтагааниинь элирүүлхэдэ, малынь үбһэ тэжээлээр дутажа үлэн туранха байдатгүй, һаалишадыньшье бусадһаа дутуугүй шуумгай бэрхэ, мүн хүн зоной болон малай байра байдалшье дан муу бэшэ байһан... Иимэ мүртөө энэ ажахы сагаан эдеэ бусадайхиһаа багаар абадаг байгаа бшуу.

Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд үнэрһэн жэлнүүдэй алдуу эндүүнүүдһээ зохихо һургаал абажа, тобшолол хээд байхадаа, ажал хэрэгээ ондоохоноор, оншотойхоноор хүтэлбэрилхэ гэжэ шиидээ һэн.

Ямар шэнэ арга хэрэглэдэг болооб? КПСС-эй ЦК-гай һүүлэй үеын Пленумүүдэй сэсэн мэргэн шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, парткомой гэшүүд С. Т. Крылов, А. Г. Елшин, Л. И. Толстихин, фермэнүүдэй парторганизацииин секретарьнар Б. Я. Шрагер, И. П. Кожевин, мэргэжэлтэд Г. В. Аксенов, А. И. Айкашев болон бусад фермэ, гүүртэнүүдтэ гаража, хүн зонтой хөөрэлдэһэн, ажал хэрэгүүдтэйнь танилсаһан байна.

Өөрөө хэлсэһэн үгэгүй гэдэгтэл байгша онойнгоо социалис мүрысөөнэй гуримые совхозой хүдэлмэришэд үйлэдбэриин суглаан дээрээ нэгэн дүүгаар баталан абаа һэн. Баримталан хэлэбэл, дурсагдаһан ажахын һү һаалиин фермэнүүд бүхы дээрээ 22.300 центнер һү абаха, тэрэнэйнгээ 17.500 центнерыень гүрэндэ худалдахаар шиидэнхэй. Энэнь һаамхай үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр 1.440 литр хүртэхэ жэшээтэй. Мүнөө жэлэйнь уялга нёдондонойхиһоо 10 процентээр дээшээ болоно.

Хэлэһэндээ хүрэхэл байхабди гэжэ ябаһан лэ газарташ малшан бүхэн бата найдамтайгаар мэдүүлнэ. Энээнииень юугээр тайлбарилалтайб гэхэдэ, уялга-түсэб урдынхидал адляар мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй кабинет соо зохёогдоогүй, харин бодото байдалые хараада абажа, баялитай булаг билтаруулагшадтай — һаалишадтай хамта зүбшэжэ табигдаһан байна. Эдэмшэй тэнгэриһээ абтаһан тоо, мэдээнүүд бэшэ, бэелүүлэгдэжэ лаб шадагдаха зорилго болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, хооһон шууяагаар нэмэгдэхэгүй. Энээниие һайн мэдэжэ байһан тула, фермэ бүхэндэ бии байһан элдэб янзын тэжээлые зүбөөр, тамтайгаар гаргашалха, һү һаали дээшэлүүлгэдэ арид нүлөөлжэ шадахаар рацион табихыень совхозой партком мэргэжэлтэдтэ тусгаар даалгаһан байна.

Мүн тэжээлэй үлтэй байхынь тула фермэ бүхэндэ бүдүүн тэжээл буйлуулдаг, бурдууг худхадаг, үбһэ һолоомо заабол малдаа хэршэжэ, үуралда дэбтээжэ, амта шэмэ оруулжа эдюулдэг заншалтай. Уулгадаха уһан таһалгаряагүй бүлеэдхэгдэдэг.

Эндэхи партком болон фермэнүүдтэхи парторганизацинууд хэмэл һү ехээр хэрэглэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулна. Һайн жэшээ, шэнэ юумэн түргөөр дэлгэрэсэтэй байдаг. Мүнөөдөө Шитханай, Бодоной, Бага-Үүрэгэй отделенинүүдтэ энэ хэрэг амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Саашадаа бусад ажахынуудтаа энээниие нэбтэрүүлээд байбал, сүүдхэдээ 15 центнерһээ доошо бэшэ хэмэл һү буйлуулха аргатай болохо юм. Совхоздо һаяхан болоһон нээмэл партийна суглаан дээрэ энэ асуудал тусгаар зүбшэн хэлсэгдээ. Олоной дундахи ойлгуулламжын хүдэлмэреэ аша үрэ үгэхөөр, тодорхой һайнаар эмхидхээд байхадаа, һү һаалга, гүрэндэ худалдалга һара бүри шууд дээшэлнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй зэргэсүүлэн үзэбэл, һү һаали 114 процентээр, гүрэндэ худалдалга 122 процент нэмээд байна. Гэхэ зуура ажалай бүтээсые саашадань эрид дээшэлүүлхын тула хүдэлмэришэдые моральна, материальна талаарнь урмашуулха гээшэ угаа ехэ удхатай хэрэг байһаниинь элитэ. Энээн тушаа КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор, мүн нүхэр Н. С. Хрущевой 1964 оной февралиин 28-да хэһэн элидхэл соо шухалашалан заагданхай. Илангаяа материальна урмашуулгын асуудалые партком болон дирекци дахин хаража үзөөд, 50, 30, 20 түхэригэй гурбан шан тогтоонхой. Тэрэнь социалис мүрысөөнэй һара бүриин дүнгөөр эрхимлэһэн һү һаалиин гүүртэнүүдтэ барюулагдадаг юм. Тиихэдэ фермын парторганизаци, местком мүн лэ һааһан һүнэйнь хэмжээгээр шалгарагшадые урмашуулдаг, шанда хүртөөдэг байна.

Эндэ социалис мүрысөөнэй үрэ дүн хайшан гээд сэгсологдоноб? Һарын дүүрэхэ үеэр парткомой бүлэг гэшүүд фермэнүүдэй түрүүшүүлтэй хамта бүхы гүүртэнүүдээр ябажа, шэнэ һоншоо мэдэлсэдэг, нүхэр ёһоной ажаглалтануудые хэдэг, һанамжануудаа хубаалдалсадаг гуримтай. Тиигэн лэ хойноо илажа гараһан түрүү фермэдэ оножо, баяр ёһололой оршон байдалда совхозой дирекциин, парткомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдадаг. Тиихэ үедөө һүүлэй шэнэ һоншоние дууладаг, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлдог, эсэстээ үран һайханай зугаа хүгжэмөөр энэ хэмжээ ябуулгань дүүрэдэг гуримтай болонхой.

Шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо Бодоной фермэ (эрхилэгшэнь парткомой гэшүүн Л. И. Толстихин) хоёр дахин түрүү һуури эзэлжэ, айлшадаа хүлеэн абаха хүндэтэ ёһодо хүртөө. Энэ фермын эрхим һаалишад— А. Мисюркеева, Е. Волчугова, П. Кожевина, Н. Малыгина, Е. Кокорина ба бусад үдэрэй хахад пүүдһээ дээшэ һү һаанад.

Зүгөөр социалис мүрысөөн гээшэ гээгдэгшэдые урагшань татаха, эрхимлэгшэдые улам урмашуулха хүсэтэ зэбсэг байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ мүрысөөнэй дүн сэгсолходоо, бүгэдын һонорто — ханын газетэдэ, дайшалхы хуудаһанда ходо толилжо, нютагай радиожурналда харуулжа байдаг.

Эсэстээ юу хэлэлтэйб гэхэдэ, социалис мүрысөөнэй эршэ, дүлэн эндэ үдэр ерэхэ тудам үргэдэн бадарна. Иигэжэ эндэхи коммунистнууд сагаан эдеэнэйнтээ саглашагүй хэшэг улам элбэгжүүлэн арьбадхаха, ажахыгаа урагшань хүгжөөн дабшуулха иимэ зорилго урдаа табяад, улад зоноо дахуулан, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллана. Коммунис һайхан жэшээгэй нэгэ шухала шэнжэнь эндэл үзэгдэнэ ха юм.

Ч-Ц. САНЖИЕВ,
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ХАМТААРАА АЖАЛЛАХАДА ХАБАТА[Й]

1964 оной эхеэр Баргажанай хонишон Шалсама Ламажаповна Цыремпиловагай «Үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэе» гэһэн уряа бэшэг «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоо бэлэй. Энэ бэшэгтэ харюу болгон, республикымнай олон тоото түрүү хонишод өөрынгөө һанамжа, зорилго тухай манай редакцида эльгээнэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон Чимит-Цырен Гомбоевич Гомбоев тэрэ бэшэгые уншаад, колхозойнгоо хонишодые уряалха зуураа, өөрөө 100 эхэ хониһоо 103 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абаа һэн. Мүнөө Чимит-Цырен Гомбоев өөрынгөө отарын ажал хүдэлмэри тухай манай корреспондентдэ хөөрэбэ.

«Хонишон нэрээ суурхуулха, үнэн сэдьхэлһээ оролдожо, һүрэгөө олошоруулха» гээшэ яаһан һайхан хүсэнүүд гээшэб! Өөрынгөө ажалда инаглан дурла, оролдо, хүсэеэ зааханьшье гамнангүй ажалла. Эдэнь юрэл хооһоор, гоёор хэлэһэн үгэнүүд бэшэ юм. Һэшхэл тухай нилээд ехэ хөөрэлдөөн газетын хуудаһанууд дээгүүр толилогдоо. Бидэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой «Харьяасхын хонидой отарын ажалшад, республикын олон хонишодой һанамжануудые һайса уншаабди, зүбшэн хэлсээбди. Хонидой һаяшаг түрэжэ байхада, Шалсама Цыремпиловае дэмжэжэ, шэнэ уялга абаа һэмди.

Би өөрөө хониной ажал дээрэ дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байнаб. Энээхэн хугасаа соо хониной ажалай хүндэ хүшэрыешье, урма баярыешье үзэгдөө. Түрүүшээр хүндэ байгша һэн. Үдэр һүниие мэдэхэгүйш. Бүри үбэлдөө, хонидой хурьгалха үедэ «унаһан малгайгаа абангүй», һахы һалаг ябагдаа. Хонишод энэ сагые «үргаса хуряали» гэжэ зүб лэ хэлсэдэг.

Манай отарада 7 хүн ажаллана. Нёдондо 100 эхэ хониһоо 99 хурьга, хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһо абахабди гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, 44 центнер 80 килограммай оронд 47 центнер 90 килограмм нооһо, 175 центнерэй оронд 184 центнер мяха гүрэндэ тушаагаабди.

Иимэ дүн туйлаха гээшэмнай бэлэхэн хэрэг бэшэ. Зунай һайхан сагта эхэ хонидоо тунга ногоондо һайса бэлшээн, таргалуулжа абаад, искусственна үрэжүүлгэ саг соонь нэгэн доро хэхэдэ ямар аятайб! Тарган тобир эхэһээ гараһан хурьгад өөдэргэн, бэе һайтай байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ искусственна үрэжүүлтэ эмхитэйгээр хэһэнэй аша декабрь, январь һаранудта элеэр харагдаа. Хонидшье нэгэ жэгдэ хурьгалаа. Хэхэ ажалнай хизааргүй гэхээр ааб даа. Тиигэбэшье бидэ ажал хүдэлмэриеэ өөһэд хоорондоо зохидоор хубаажа абанхай, хүн бүхэн өөрын даабаритай, өөрын участогтай болонхой. Жэшээлхэ Чимит Дымбрылов (51 наһатай) хонидой тэжээлэй түлөө харюусана. Үбһэ, зелёнко, комбикормо яажа һайнаар тааруулха, шадамараар хонидоо эдеэлүүлхэ тухай Чимит абгайһаа асуугты. Өөрынгөө уялга жэшэдгүй мэдэхэл байха. Балдандоржо Бадмаевнай хашаа, хорёогоо сэбэрлэдэг, Эржидма Бальжинимаева эхэ хонидые харууһална, үбшэлөө һаань эмнэнэ. Иигэжэ хүн бүхэн өөрын харюусалгатай байхадаа һайн гэжэ һанагдана.

Хамтын хэрэг—манай хэрэг. Ажахын тоосоондо ороһоор унишэгэйбди. Бүхы ажалаа өөһэдөө, бригадаараа хэхэдэ, нэгэ талаараа аятайшье, нүгөөдэ талаараа мүнгэндэшье арьбан. Хямдаар бүтэжэ болохо ажалда энэнэй урда тээ элдэбын ондоо хүнүүдые хабаадалсуулһаар дан үнэтэй болгожорхидог байгаабди. 1963 ондо манай бригада 510 центнер үбһэ, 300 центнер зелёнко, 375 центнер һолоомо хуряаһан юм. Бригадын олзо доход ямар бэ гээд асуугыт. 1963 оние абаад харая. Ганса нооһонһоомнай 19 мянга хоёр зуугаад түхэриг олзо ороо,мяханһаа—10-аад мянган түхэриг. Бригадымнай бүхы гэшүүдэй жэлэй салин 10 мянга 427 түхэриг болобо. Бүхы олзо доходнай 30-аад мянган түхэриг, сэбэр олзомнай 24 мянга 349 түхэриг. Иигээд лэ ерэхэдээ, ажахымнай тоосоон һайн лэ үрэтэй байгаа бшуу. Жэлэй түсэб 100 гаран процент дүүргэгдээ. Энэ амжалтымнай түлөө манай бригадада коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ 1963 ондо олгогдоо юм.

Мүнөө 640 эхэ хониһоо 658 хурьга абаад байнабди. Нэгэшье хурьган гарзалаагүй. Б[ригады]н гэшүүн бүхэн хурьгадые [э]едээ даажа абанхай. Цыренцу Будаевамнай 108 хурьга һайнаар түлжүүлжэ байна. Январь соо гараһан хурьгад мүнөө 20-ёод килограмм шэгнүүртэй болоо. Хурьгад хайшан гэжэ һайнаар түлжүүлэгдэнэб? Эхэнүүдынь тобир һайн. Мүн бидэ отара дээрээ искусственна һү хэжэ амаранхайбди.

Хамтын ажалай хабатайда үшөөл ехэ амжалта туйлаһайб гэжэ эжэ эхигүй хүсэхэш. Бригадымнай хүнүүд эбтэй эетэй. Бадмадоржи Бадмаевнай— яасхын бригадын ком[...] организациин секретарь, [...] омог хүбүүн. Бидэндэ [...] журнал уншажа үгэдэг, т[...] нишодой дүй дүршэлтэй [...] дые олоор отарадаа асар[...]

Байгша оной туршада [...] рилга өөһэдын хүсөөр [...] рилготойбди. 400 хурьга[...] ха шэнэ байрын модон [...] дэгдэнхэй. Иигээд үбһэ [...] гын урда тээ тэрэнээ [...] эхилхэмнай.

Хонишон нэрэ! Энэ [...] нэрэеэ унагаангүй ябах[...] юуншье гамгүй гэжэ би һ[...] би. Уужам тала дайда[...] һүрэгөөр бүрхөөжэ, үнэгү[...] нооһо гүрэндэ тушаая[...] бригада абаһан уялгаа [...] хэ гэжэ найданаб. Хони[...] һөө 3,5 килограмм ноо[...] шалжа, хурьган бүхэнө[...] 35 килограмм шэгнүүрт[...] тушаахабди гэжэ манай [...] үгэеэ үгэнэ.

Ч-Ц. ГОМБО[ЕВ],
Мухар-Шэбэрэй айма[гай] «Знамя Ленина» колхо[зой] ахалагша хони[шон].

Улаан-Үдын барилга-хабсаралгын 834-дэхи управлениин хүдэлмэришэдэй дунда шулуушан Илья Барановые мэдэхэгүй хүн үгы юм. Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсөөр баригдажа байһан байрын гэрэй барилга дээрэ нүхэр Баранов халаанайнгаа нормо ходо улүүлэн дүүргэжэ, бусадта эрхим жэшээ харуулна. Зураг дээрэ барилгашан Илья Баранов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Химиин ашаануудта шухала анхара[л]

Репортаж

— Хэды вагон хэрэгтэй гэнэбта?

— Түһалха, түһалхабди даа. Заатагүй. Танай захилые дүүргэхэбди. Найдаарайгты, — гэжэ хэлэһэнэй һүүлээр нүхэр Чмелев телефоной трубка табиба.

— Химическэ промышленностиие түргөөр хүгжөөхэ зорилгын бэелүүлэгдэжэ эхилһэн мүнөө үедэ республикымнай ашагта малтамалнууд ехээр хэрэглэгдэдэг болобо. Хүршэ областьнуудһаа гадна, бусад хизаарнуудта манай эндэхи түүхэй эд эльгээгдэнэ. Мүнөөшье Хабаровска хизаарайхид хонходожо, тэндэ эльгээгдэхэ түүхэй эд ашаха вагонуудые нэмэжэ үгэхые гуйба,— гэжэ тэрэ манда хандан хөөрэнэ.

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин начальнигай орлогшо С. Т. Чмелевой кабинедтэ ороходо, химическэ промышленностиин материал, түүхэй эд вагонуудта ашажа, хэрэгтэй газартань эльгээхэ тухай хөөрэлдөөнэй боложо байхые үдэр бүри дуулахат. Энэньшье гайхалтай бэшэ юм. Имагтал манай республикын «Татарский ключ» карьертэ малтан абтадаг известняк химиин шухала зүйл болоно. Химическэ талаараа холисогүй энэ известняк Эрхүүгэй областиин химическэ промышленностьда ехээр хэрэглэгдэнэ. Түмэр замай Шулуута, Загарай станцинуудта энэ шухала зүйл ашагдажа, хэрэгтэй газартаа эльгээгдэнэ.

Республикын предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэдэг продукци ашахын тула үдэр бүхэндэ хэдэн вагонуудай хэрэгтэй байһые харуулһан тодорхой график эндэ бии. Ямар предприятиин нэгэ үдэр хэды вагон захижа абаһые, хэдэн вагондо ашаа тээһые график хаража ойлгохоор. Харин химиин захил, химическэ материал, түүхэй эд ашаха вагонууд тусхай бүридхэлдэ абтажа байдаг.

Апрелиин түрүүшын арбан хоногой нэгэ үдэр һэн. «Татарский ключ» карьероуправлениин түүхэй эд ашаха зургаан вагон Шулуутай станцида хэрэгтэй болоһон байгаа.

— Бидэнэр химиин захилые дары саггань дүүргэхэ, иимэ материал түүхэй эд ашаха вагонуудые түрүүшын ээлжээндэ үгэнэбди, — гэжэ Сергей Тарасович тайлбарилна.

Тиихэ зуураа нүхэр Чмелев станциин студида орожо, энэ хүдэлмэриин хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһантай танилсахые уриба. Республикын түмэр замай станцинуудта арадай ажахын ашаа тээхэ түсэб эндэ зохёогдоно, ямар үдэр хэды вагон хэрэгтэй болоноб гэжэ тодорхойлогдоно. Иимэ түсэб табилгада бүхы станцинуудай начальнигууд хабаадалсадаг.

— Станцинуудай начальнигууд булта телефоной дэргэдэ, тэдэнтэй ямаршье һаадгүйгөөр хөөрэлдэжэ болохо, лини һайнаар хүдэлнэ, — гэжэ хэлхеэ холбооной механик элидхэнэ.

— Нүхэр Жерлов, химическэ зүйлнүүдые ашаха мүнөөдэрэй даабари дүүргээ гүт? — гэжэ нүхэр Чмелев нэн түрүүн Шулуутай станциин начальнигта хандаба.

— Химиин захил дүүргэхэ зургаан вагон үгтөө, бултандань ашаан тээгдэбэ. Апрелиин эхилхэһээ хойшо графигаа уридшалан, 10 вагондо химическэ мат[ер]иал [аш]агдаа, — гэжэ тэрэнь харюусаба.

Сүлөө вагонуудай үгы дээрэһээ Загарай станциин түмэр замшадай энэ үдэр ашаа тээхэ даабаряа дүүргээгүй байһаниинь мүн лэ эндэ элирүүлэгдэбэ. Иимэ ушар яашье дабтахагүй, тэрэниие усадхаха хэмжээн дары абтажа, тус станцида вагонуудые эльгээхэ захиралта үгтэбэ. Ехэ химии хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай известняк болон бусад зүйлнүүдые заашье һаатуулангүйгөөр түмэр харгыгаар ябуулха хүдэлмэри хинан шалгажа, тусхай хиналта, захиралта үгэһэнэйнгөө һүүлээр начальнигай орлогшо ондоо ашаануудые тээхэ, хэрэгтэй газартань эльгээхэ асуудалаар һонирхоно. Хэрэгтэй хэмжээ хараална.

Отделениин бүхы станцинуудай начальнигууд ашаа тээжэ ябуулха түсэбэй дүүргэлтэ тухай элидхэнэ. Улаан-Үдын отделенидэ үнгэргэгдэдэг иимэ түсэб арадай ажахын шухала зүйлнүүдэй вагонуудта ашагдажа, түмэр харгыгаар хэр[...] зартаа хүргэгдэхэ графигай [...] гээр дүүргэгдэжэ байһые эли[...]

Түмэр замай Улаан-Үдын ст[анци]иин коллектив химическэ [про]мышленностьда шухала хэ[...] материал, түүхэй эд ашаха [...] гээхэ түрүүшын кварталай т[...] амжалтатайгаар дүүргэбэ. Хар[...] даһан түсэбһөө гадуур 100 [...] нуудта иимэ материал аш[...] байна. Харин карьероупра[вле]ни хүдэлмэришэд вагонуудые [...] эльгээхэ гүйлтатайгаар ста[...] хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ үдэр [...] ба. Химическэ талаараа холи[...] известняк малтан абаха [...] үлүүлэн дүүргэжэ байһан кар[...] хүдэлмэришэд хэрэгтэй зүй[...] дээрнь химиин предприяти[...] саг соонь хантана гэхээр. Түмэр замай отделени, станци[...] коллективүүд өөһэдынгөө уялг[...] наар дүүргэхэ, шухала хэрэгтэ[й ма]териалнуудые таһалдуулангүй шэрэхэ гэжэ оролдоно.

Поездүүдэй ябаха граф[...] гажа байһан диспетчернүүдэ[й] һаг соо «химическэ предпр[...] нуудай ашаа шэрэлгэ таһал[...]гүй һайнаар хангая» гэһэн [...] хүнэй анхарал хандуулна. Ст[анци]нуудай коллективүүд, дисп[етчер]нүүд энэ уряа нэрэтэй түрэ[...] дүүргэнэ.

Арадай ажахын ашаануу[д...] соонь хэрэглэгшэдтэнь хүргэх[...] шэ түмэр замшадай нангин [...] мүн. Тэдэнэр хүндэтэ уялгаа [...] тоор дүүргэхые оролдоно.

Мүнөө хабарай тарилгын [...] салгатай үе ерээ. Энэшье [...] түмэр замшад сэхэ хабаад[...] гээшэ. Түмэр замаар дамжуул[...] минеральна үтэгжүүлгэ, хими[...] колхоз, совхозуудта абааша[...] Хүсэ ехэтэй локомотивүүдые [...] додог олонхи машинистнууд [...] най поездүүдые түргэнөөр [...] жа, хэрэгтэй газартань хүр[...] Станциин диспетчернүүд [...] ашаатай поездүүдтэ үргэн [...] нээжэ үгэнэ.

М. Соломенни[...],
редакциин авторнуу[д...] соведэй гашу[...]

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН—ХАМАГЫЕ ХАНГАГША

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа арад зониие, арадай ажахын, партийна, советскэ болон ниитэ организацинуудые хэлхеэ холбооной талаар улам һайнаар хангаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Арадай ажахын хүтэлбэрилхы органууд болохо управленинүүдэй шэнээр эмхидхэгдэһэнһээ үйлэдбэриин промышленна болон колхозно-совхозно управленинүүдые хэлхеэ холбоогоор хангаха тушаа ехэ юумэ хэгдээ. Иимэ зорилгоор үнгэрһэн жэлдэ 500 километр зайда лини һэльбэгдэһэн, 3000 гаран километр газарта түмэр утаһанууд татагдаһан байна.

Лини үргэдхэхэ түсэб дүүргэгдэһэн, 8 шэнэ отделенинүүд нээгдэһэн, тэрэнэй тоодо 6 отделени хүдөө нютагуудта нээгдээ. Улаан-Үдэ городой олон дабхар гэрнүүдтэ 628 абонементнэ шкафууд тодхогдоо. Радиоузелнуудай хүдэлмэри һайжаруулхын тула шэнэ аппаратуранууд тодхогдобо, 12 энергобаза һэльбэгдэбэ. Хяагта тээшэ линидэ 12 каналтай аппаратура тодхогдоһон, томодхогдоһон районуудай түбүүдэй хоорондо сэхэ холбоон байгуулагдаһан байна. Утаһаар зүблөө үнгэргэхын тула Улаан-Үдэ городто «ОДГТС» гэжэ аппаратура ашаглалгада оруулагдаа. Эрхүү городые манай ниислэлтэй холбоһон телеграфно-телефонно аппаратура ашаглалгада үгтөө. Кабельнуудые шэнэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээбди.

Үнгэрһэн жэлдэ манай республикын хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй дунда коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. 23 бригаданууд, 305 хүдэлмэрилэгшэд иимэ дээдэ нэрэ зэргэ абажа ябана. Гадна 185 бригаданууд «Коммунис ажалай бригада» гэжэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Гэбэшье, энэ талаар дутуу дундануud ушардаг гэжэ хэлэхэ шухала. Коммунис ажалай түлөө мүрысөөнүүд заримдаа ёһо тэдысэ үнгэргэгдэнэ. Мүрысөөндэ хабаадагшад тодорхой уялгануудые абадаггүй, али нэгэ бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй аад, бригада соонь нэгэшье ударниггүй байдагшье ушар үзэгдэдэг. Илангаяа иимэ ушарнууд Хойто-Байгалай, Загарайн хэлхеэ холбооной узелнуудта үзэгдэнэ. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо ажаһуудалайнь талые харалсадаггүй, мүн ажалайнь шанарые анхардаггүй ушар гарадаг. Отделенинүүдэй хоорондо мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ.

Зүгөөр, коммунис ажалай түлөө мүрысөө улам үргэдхэхэ зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэ.

Улаан-Үдын почтамтда 2 жэшээтэ отделенинүүд эмхидхэгдэнхэй. Иимэ отделенинүүдые энэ жэлдэ бүри олошоруулхаар хараалнабди.

Жэл ерэхэ бүри арад зонаймнай материальна болон культурна байдалай улам һайжархатай хамта хэлхеэ холбооной хүдэлмэришэдэй үмэнэ бүри ехэ эрилтэ табигдана.

Химиин промышленность түргэнөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо гэжэ бүхы арад зоной оролдожо байһан энэ үедэ ехэ химиин объектнүүдые таһалгаряагүй хэлхеэ холбо[...] болгохо гээшэ ехэ удха шан[ар]тай болоно.

Мүнөө сагай эрилтын ёһо[...] бидэ гүрэнэй зөөрие хуули[...]саар гаргахагүйе оролдохо, х[эл]хеэ холбооной отделени[...] узелнууд арад зониие бүри һ[айн]наар хангаха ёһотойбди. Х[элхеэ] холбооной хүдэлмэри ябуу[лха] түрүү дүй дүршэлые халан а[...] саха һургуулинуудые эмхидх[...] түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй [...] дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүү[...] ёһотойбди. 1964 ондо аб[...] уялгаяа хэлхеэ холбооной хү[дэл]мэришэд заатагүй дүүрг[...] түлөө тэмсэжэ байна.

В. Шейкин,
Буряадай хэлхеэ холбооной управлениин начальни[к].

Түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэнэ. Тус коллектив Уласхоорондын ажалшадай һайндэр — Майн Нэгэниие ажалай бэлэгээр угтан, продукци үйлэдбэрилхэ дүрбэ һарынгаа даабари болзорһоонь урид, апрелиин 27 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ заводой цех бүхэндэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байна. Механическа цехэй токарь коммунис ажалай ударник Николай Васильевич Масалов үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгарна. Зураг дээрэ: нүхэр Масалов ажаллажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной апрелиин 16.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД ЯАХАДАА СОШОРДООБ?

Үнеэн бүриһөө үдэртөө 2,5—3 литр һү мүнөө һааха гээшэ адагай хэрэг болоно. Эды шэнээн һү һаажа байдаг һаалишад аймаг дотор бии аа гү гээд асуухаар. Энэ асуудалда «бии» гээд харюусаха хэрэгтэй. Хориин управлениин «Первомайский» совхозой 4-дэхи фермын һаалиин гүүртэдэ эгээл иимэ ушар үзэгдэнэ.

Хэрбээ совхозой бусад гүүртэнүүдтэ һү һаалиин зарим тэдыгээр үдэр хоногой үнгэрхэ бүри нэмэжэ байгаа һаань, эндэ улам бүри доошолжо байха юм. Жэшээлэн хэлэбэл, январь һарада хамтадаа тэндэ 118 центнер һүн һаагдаһан һаа, февральда 36 центнертэ арай шамай хүрөө. Март һарада бүришье багахан, хорин хоногой туршада бүхыдөө 60 центнер болоһон байна.

Яахадаа иимэ ахир байдал тохёолдооб? Ушар шалтагааниинь олон. Нэн түрүүндэ үнеэдтэнь хүсэд хүрэхөөр үбһэ гэжээл бэлдэгдээгүй байна бшуу. Тусхайлбал, тэжээлэй рационой ёһоор тус гүүртэдэ 405 центнер үбһэн дутуу үгтэһэн, силос хубаарида багаар хүртэһэн юм. Тиигээдшье талха таряанай зүйл ехэ дутамаг байгаа. Тус гүүртын малай эдихэ горитой тэжээлые 5-дахи фермын малда хэрэглэһэн.

Эндэ үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха асуудал тусхай түсэбэй ёһоор, бодомжотойгоор шиидхэгдэнэгүй. 1962—63 онуудай туршада үнеэдэйнь 50 процентые ондоо болгоһон, шэнэ гунжадые асарһан. Ороондо оруулагдахаар болоһон эдэ гунжадынь бэе багатай, һайса шэлэгдээ, илгагдаагүй байнаа.

— Тугал байхаһаа хойшо биратайгаар түлжүүлэгдээгүй, тиигээдшье ташарайгүй жаахан эдэ гунжадһаа ямар һүн гарахаб — гээд һаалишан гайхаһан байна.

Иигэжэ үнеэдэй үүлтэрэй муудажа байһанда хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүндэ тэндэхи мэргэжэлтэд, фермын хүтэлбэрилэгшэд, мүн һаалишадшье сэхэ зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгэ тоогдодоггүй. Тиигээд үнеэдые миин бухада табидаг зангаараа. Үнеэд юундэ искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэгүйб гээд фермые эрхилэгшэ нүхэр Гунзеновһээ, зоотехник нүхэр Бадуевһаа асуухада «техник-үрэжүүлэгшэ байхагүй, иимэл шалтагаантайбди» гэжэ һэнгэргүйгөөр харюусажархиха. Гэхэ зуура энэ түрүү арга, үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэтэй искусственна үрэжүүлгэ хэхээр мэргэжэлтэ бии. Тэрэнь мүнөө тоо бүридхэгшөөр ажалладаг нүхэр Зубакина юм.

Искусственна үрэжүүлгые бодото дээрэнь бэелүүлхэһээ байтагай фермые эрхилэгшэ нүхэр Гунзенов үрэжүүлгын тусхай пункттай, үгыгээшье, хэрбээ бии һаа, тэндэнь ямар шухала хэрэгсэлнүүдэй байһаниие, үгыешье мэдэдэггүй.

Үнеэдэй ороондо ороһон тухай тусхай дэбтэртэ зүбөөр бэшэгдэдэггүй. Тэндэнь бэшэгдэһэнэй ёһоор февраль һарада 9 үнеэд тугаллаха һаа, 18 тугаллаа һэн. Мартда 19 үнеэд түрэхэ гээд бэшэгдэһэн аад, оройдоол 5 болоһон байна. Ямаршье уридшалан зохёогдоһон түсэбгүй байһанайнь шалтагаанаар олонхи үнеэдынь апрель, май һарада түрэхэ.

Һү һаалиие дээшэлүүлхэ бодото хэмжээнүүд тэндэнь абтанагүй. Үнеэдээ бүлеэдхэгдэһэн уһаар оройдоошье уһалаагүй. Гэхэ зуура уһаяа бүлеэдхээд үнеэдтэ уулгахы дүүрэн аргатай бшуу. Тэндэнь котельнэ бии, уһа шэрэдэг машинашье байха. Һаалишадшье өөһэдөө уһа бүлеэдхэлсэхэ аргатай. 93 үнеэдые 11 һаалишад һаана. Һаалишад өөһэдөө үнеэдэй шабааһа арилгадаггүй, силос тэжээл шэрэжэ асардаггүй. Һаалишадтай ажал хүдэлмэри тухайнь үе-үе болоод лэ хөөрэлдэдэггүй, дутагдалнуудыень дары усадхаха хэмжээ абадаггүй. Зооветеринарна мэргэжэлтэд һаалишадай дүршэл шадабари дээшэлүүлхын зорилгоор хөөрэлдөө хэдэггүй. Мүн социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, гээгдэжэ ябаашадые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха тухай ямаршье хүдэлмэри бэелүүлдэггүй байна.

Һүн тон багаар эндэ һаагдана. Гэхэтэй хамта һүнэй үнэ сэн ехэ байна. Жэшээлбэл, февраль һарада центнер һүнэй үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа 10 түхэриг 50 мүнгөөр үнэтэй болоһон. Мартдашье һүнэй өөрынь үнэ сэн ехэ байһаар. Энэ ямар шалтагаантайб гэбэл үбһэ тэжээлынь ехэ гаргашатайгаар бэлдэгдэдэг. Үбһэ тэжээл бэлдэлгэ биратайгаар оньһожоруулагдаагүй. Тиигээдшье тэжээл шэрэлгэдэ ехэ гаргаша хэгдэнэ. Һүри шэрэдэг машина гэжэ эндэ байхагүй.

Гүүртэдэнь зайн гал хар[...] лэдэггүй. Тиимэһээ бага [...] электромотор хүдэлгэхэ [...] Зүгөөр хажуугаарнь зайн га[л...] жуулдаг лини гарадаг юм.

Фермын хүдэлмэрилэгшэд[...] жэлтэд тохёолдоһон байдал[...] жаруулхын зорилгоор зари[м] ажал хэнэ. Теэд «үүрэй сайһа[...] но айбали бодхоо» гэһэндэ[...] үнеэдынь турашаһан. Эртэ[...] шо һү һаали дээшэлүүлхэ [...] һайса бодомжолоогүй байһа[н...] бэрилэгшэд гэнтэ сошордоо[...] дэлмэришэд, алба хаагшадһаа [...] даа сабшаһан үбһыень заво[...] хэ баатай болоо бшуу.

Тус фермын хүтэлбэрилэгш[эд...] дынгаа алдуу дутагдалнууд[...] хай согсолол хэжэ, турашаһ[...] аад үнеэдээ гарзалуулангүй[...] хэ ногооной сагта хүргэхэ, [...] һаалияа арга соонь дээшэл[...] түлөө эрид хэмжээ абаха [...] найдахаар.

Т. ДАНЧИН[...]

…жал бүхэн—алдартай,
…жалша хүн—суутай.

Манай Оля хээтэй

…Манай Культурын байшан… нүхэдүүд, «нюдэнэй ху… …хэнэй шэмэг» олохол бай… …гаад Цахирай Культурын …ай үүдэндэ нэгэ эхэнэр …үдэшэ бүри угтаха байха.

…Иосифовна Новикова 14 …саада тээ эндэхи Культу… …байшанда ерэхэдээ, шорой …, пеэшэн түлихэ, билет …а гурбан тушаал даажа …юм. Тэрэ гэһээр үдэр бү… …эсусахые мэдэнгүй хүдэл… …хэ зуураа даруу, энхэргэн …раа, оролдосотой һайнаа… …шаг зоной дунда хүн… болоо.

…Иосифовнагай хуби …а хэды хүшэр ушарай дай… …шье, хүн зонойнгоо аша …, ажалһаа тунхарихагүй, зоригоороо тэрэниие дабажа гараһан. 7 үхибүүтэй ахые дайн сэрэг хани нүхэргүй болгоһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо гансаараа үхибүүдээ тэжээжэ, хүмүүжүүлжэ, хүн болгохо хүнгэн бэшэ уялга тэрээндэ тудаа һэн. Ехэ эрдэм һургуулигүйшье һаа, ажал хэхэ хүдэр гартай, айл аймагтаа хүндэтэй байһан хадаа Совет засагай али болохо туһаламжаар энэ уялгаяа дүүргэжэ шаданхай. Ехэ үхибүүдээ хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсааһан, бага Володя хүбүүниинь —8-хи класста, Галина басаганиинь — багшанарай училищида һурадаг.

— Һураһан юумэ һураар татагдахагүйл гэдэгтэл, миин һуужа шадагдахагүй юм байна. Нөөхил ажалаа хээд ябаха дуран хүрэнэ, теэдшье юу хэжэ миин һуухабши, ажал хэхэ жаргал ха юм, —гэжэ тэрэ хөөрэдэг.

«Ажал—манай жаргал» гэһэн тобшолол энэ эхэнэрэй өөрөө хэһэниинь ехэл удхатай. Зарим нэгэшүүл ажалые илгаха, хүндэ хүнгэниинь бэдэрхэ, үгышье һаа, —ажал хэхэ оройдоо дурашьегүй зарим нэгэн бии байха. Теэд ямаршье ажал хэжэ һурабал, тэрэшни шамайе өөдэ татаха, жаргал асарха, зоной дунда нэрэ хүндыешни үргэхэ ха юм. Эгээл энээниие Ольга Иосифовнагай байдал гэршэлнэ бэшэ аал?! Манай общество дотор ажал гээшэ нэрэ хүндын хэрэг гэһэн һургаалай бодото дээрээ бэелүүлэгдэһыень энээхэн юрын эхэнэрэй байдал дээрэһээ элеэр харагдана ха юм.

Мүнөө, Культурын байшангуудай бүхэсоюзна харалгада хабаадаха уряалай гараад байхада, соёл культурын хүдэлмэриие һайжаруулгада клубай Соведэй гэшүүн Ольга Иосифовна эдэбхитэйгээр оролсобо.

— Энэ хэрэгтэ шадал зэргээрээ туһа хүргэхэл байхаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Тиимэ! Клубаймнай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэхэ байһандань этигэнэбди. Юуб гэхэдэ, Ольга Иосифовнае Цахир тосхоной хүн бүхэн «Манай Оля хээтэй» гэжэ нэрлэдэг. Энэнь тэрэнэй ажал хэрэгые гэршэлһэн сэгнэлтэ болоно бшуу.

С. Табдаев,
Цахирай Культурын байшангай Соведэй гэшүүн.

Шэнэ шүлэгүүдһээ

С. АНГАБАЕВ

ГАМНААРАЙ

I.

Бишни шамдаа тэрээхэн мүшэ
Бэлэг болгожо барихам гээшэ.
Булай һайхан мүшэн юм байна,
Баабай эжымнай энжэ юм байна,
Байдал сагаймнай гэршэ юм байна.

2.

Хээрэ магад төөреэд ябабал,
Бээрээд, даараад, ядаад ябабал,
Ээрээд аюулай эдирхээд байбал,
Дээрээ байһан мүшэндэ хандаарай,
Нээрээш тэрэш найдамтай мүшэн —
Дээрэһээн тэрэнээ дэгдээнгүй ябаарай.

3.

Наранай үнгые тэрээнһээ эреэрэй,
Намар үбэлөөрөө тэрээнтээ ябаарай,
Ямар үдэрэй яажа түрэхые
Яаралгүй хэлээр һуража баһа абаарай.
Энээхэн мүшэншни шамһаа хэзээдэшье
Эрхэжэ шамһаа арилхал бэшэ даа.

4.

Һэмээхэн шининингээ заяаша дээрэ
Һахижал шамаяа, һахижал ябаха даа
Уйдаад байбал, уяржа зобобол,
Унтаха нойройнгоо сэлмэжэ һэргэбэл,
Сонхоо нээгээд хараарай заабол,
Солбоной туяаһаа сэдьхэлш заһархал.

5.

Баяртаа магад бахардаад ябабал,
Бардамханаар бэеэ тоолоод ябабал,
Огторхон бодолдо орёолдоод гонойбол,
Огторгойдохи тэрэ заяаша мүшэеэ
Алдажа болохолши, мэдээрэй дүүхэй,
Алдажа болохолши, ойлгоорой дүүхэй.

6.

Дуугаа дуулажа ябаһаар магад
Дурандаа талаар дурлажа ябабал,
Дууһажархихалши дүүхэй энээхэн мүшэе…
Дүргэжэ шатаажархиходоошье магадгүй…
Гэнтэ мэдэхэдээ: эндэ тэндээ
Гэнэдэһэн, зобоһон ядаршаһан байхаш.

7.

Гэнэдэжэ болобош, гэдэргэлжэ болобош,
Гэнтэ ондоохонтой гэрлэжэ болобош,
Гэмтэхэш даа одоо, гэнэгэрхэш даа одоо
Гэрэлтэ мүшэнһөө гээгдэхэш даа одоо
Гамнаарай даа, инагхам, гансахан мүшэеэ
Харамнаарай даа, инагхам,
халуунхан мүшэеэ.

Ном—эрдэмэй дээжэ

(Багшын дэбтэрһээ)

…й найман жэлэй һургуу… …долоодохи класста хоёр хүбүүд …һуудаг юм. Нэгэниинь …Х., нүгөөдэнь, мүн Сергэй …ье һаа, обогынь М… …Сергейнүүд үндэр набта… …дли, нэгэ класста һурана, …нь—хурдан, түргэн, һүбэл… …тай, нүгөөдэнь—бага мо… …тулюур лэ һурадаг хүбүүн. …Х.. уран зохёолоор, түүхээр, …р—үзэдэг бүхы предме… …багшын хэлэхэтэй адли …ойлгоод, уран гоёор хөөрэ… …ха, хэнэйшье атаархажа …р; диктант, изложени гү, …нени бэшэхэдээ, нэгэшье …гахагүй, үгэнүүдынь олон, …хэдэ нүгөөдэ М… Сергейнь …тулюур, үгэнүүдынь ехэл …хара газар дээрэ шарга шэ… …риндо ямар хүндэб даа»— …үи. Диктант бэшэхэдээ олон …ргадаг, изложени болон со… …бишэхэдээ, арай гэжэ дэбтэ… …һанай ганса нюурта нэгэ …хэдэ дахин дабтажа бай… …хи мохоо юумэ бэшэнэ. Энэ …жа найман класс дүүргэхэ …жэ классай хүтэлбэрилэг… …Агния Михайловна Андае… …гаа зобоно, багшанадаар …гэртэхинтэйнь хөөрэлдэ… …хоёр хүбүүдэй иигэжэ тад …ха ушарынь юуб гэхэдэ, …Сергейнь ном ехээр унша… …н нүгөөдэнь номуудые тон …шадаг, учебнигүүдыел арай …шана гэхэдэ алдуу болохо…

…Х… гэдэгэй гэртэ Агния …нагай ошоһониинь, бүхэли …үрэн номууд. Ямар номууд …б даа, бүхы номууд бии. …хүбүүнэй эхэ эсэгэ хоёр …кабтар дуратай, хамаг сүлөө …унш алганда зорюулдаг, …гөө бишыхашье үлэмжэтэй …номуудые худалдажа абадаг. …гэртэхи номоо бултыень уншанхай, Мон тосхоной библиотекын номуудые баһал дууһанхай. Зарим нэгэ һонирхолтой номуудые хоёр гурба дахин уншана. Тосхоной ахалагша библиотекарь нүхэр Полубенцева Сергейе магтадаг. «Ном ехэ уншадаг, номоо гамнажа, наринаар баридаг хүбүүн» гэжэ хэлэдэг. Эдэ бүгэдые мэдэжэ абаһан долоодохи классай хүтэлбэрилэгшэ Сергей Х… хүбүүнэй эхэдэ хандаба: «Та хайшан гээд хүбүүгээ иигэжэ ном уншалганда дуратай болгоо гээшэбта?»

Тиихэдэ эхэнь иигэжэ хэлэбэ: «Би хүбүүнэйнгээ үшөө аманда ороһоонь эхилээд, бага багахан зохёолнуудые, онтохонуудые уншажа гү, али уран гоёор хөөрэжэ үгэдэг һэм. Тиихэдэ үхибүүн номдо ехэ дуратай, ном үгыт гэжэ дайладаг бэлэй. Би хэды сүлөөгүйшье һаа, үдэр бүхэндэ нэгэ багахан онтохон уншадаг һэм. Хүбүүмни һургуулида ороходоо, ном өөрөө уншадаг болоо. Зарим нэгэ һонирхоһон зохёолнуудаа намдаа уншажа үгэдэг. Хэды тулюур муугаар уншаашье һаань нэгэтэшье урмыень хухалангүй ехэл һонирхоһон хэбэртэй болоод уншахыень шагнагшаб. Бага зэргэ заахаш. Тиигээд лэ Сергеймни ном ехэл уншадаг болоо. Энээндэнь ехэл баяртай байгшаб. Тиибэ яабашье ном дээрээ сагаа дан ехээр барагша аа гү гэжэ бодоод, түрүүн урогуудыень заатагүй бэлэдхүүлнэб. Саг соонь гэртэхи газаахияа хүүлээд, Эрхүү мүрэн дээрэ эльгээжэ, конькигаар наадуулнаб. Тэрэгүй һаа, бэень муудаха бшуу. Үдэшын арбанда гү, али арба гушанда заатагүй орондонь оруулхаш. Тэрэгүй һаа бүхэли һүниндөө номоо уншажа хоноходоо болохо бшуу».

Иигэжэ Сергей Х… хүбүүнэй эжытэй хөөрэлдэжэ, һонирхолтой, шухала юумэнүүдые мэдэжэ абаад, багшань Сергей М… гэдэг нүгөө хүбүүнэйнгээ гэртэнь ошобо. Тэндэнь тад ондоо юумэн байшоо. Сергей М… хүбүүнэй эхэ эсэгэ хоёр гэртээ ямаршье номуудые баридаггүйһөө гадна, тосхоной библиотекэ руу хүлөө табидаггүй хүнүүд. Тэдэ хоёр яһала эрдэмтэй, бэшэгтэй, эсэгэнь дунда һургуулитай, эхэнь найман класс дүүргэһэн аад, ном гартаашье баридаг зангүй, гурбахан үхибүүдтэй аад, тэдэндээ дарагдашоод, саг үргэлжэ гэмэрэлдэжэ, хараалдажа һуудаг юм. Мүнгэнэйнгөө бишыхашье үлэмжэтэй һаань, тэрэнээ магазинда абаашажа «хатуу харые абадаг». Эдэ хоёрой үхибүүд өөһэдынгөө зүнгөөр лэ эрэ боложо ябадаг. Аба эжы хоёрынь халтад гэбэл хараалдаа, хэрэлдэхэ. Иимэ бүлэ соо байһан үхибүүд һургуулида муу һурахань гайхалтай бэшэ. Эдэ бүгэдые ойлгожо абаһан Агния Михайловна хүбүүнэй эхэ эсэгэ хоёртой тааруу зохидоор хөөрэлдэжэ, Сергей Х… хүбүүнэй эхэ эсэгын дүй дүршэл тухай тэдээндэ хэлэжэ үгөө һэн.

Монгой найман жэлэй һургуулиин долоодохи классай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Андаева Агния Михайловна һаяхан класс соогоо «Минии уншаһан номууд» гэһэн стенд хэбэ. Һурагша бүхэндэ тусхай хармаан бии. Хэн хэды, ямар номуудые уншааб, тэдэнээ бэшээд, тэрэ хармаанууд соогоо хээд байдаг. Энээнһээ хойшо үхибүүд бэе бэетэйгээ урилдаха гэһэншүү, булта номуудые олоор уншадаг болоо. Долоодохи классай үхибүүд гурбадахи четвертиин дүнгөөр булта һайн һуранад. Үхибүүн бүхэндэ номуудые олоор уншуулжа, һайнаар һургаха гэһэн хөөрэлдөөндэ бүхы эхэ, эсэгэнэр хабаадалсаба. Энэ хөөрэлдөөнэй ашаар мүнөө һурагшадһаа гадна, түрэлхид өөһэдөөшье номуудые уншадаг боложо байна. Саашадаа бүришье ехэ юумэ хэхэ гэжэ һанагдана.

Түнхэн. **Д. Д. ЛЫГДЕНОВ.**

Тэрэ холын Тэлимбэдэ

Республикын эгээн зүүн захa гэхэ гү, Шэтэтэй хаяа хадхажа һууриж аһан Тэлимбэ тосхон Улаан-Үдэ хотоһоомнай аяар 528 километр холо оршоно. Энэ нютагайхид урда сагай балар харанхы байдалтай байһан Буряадаймнай бусад нютагуудһаа юугээршье илгаагүй, баһал тиимэшүү һуудалтай байһан.

Мүнөө тэндэ Яруунын үйлэдбэриин управлениин Комсомольский совхозой түб. Энэ ажахын гол һалбаринь мал ажал юм. Совхоз жэлһээ жэл бүхэндэ һү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө хододоо дүүргэдэг. Байгша оной 1-дэхи кварталда гүрэндөө 1900 центнер һү, 330 центнер мяха худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Эндэ ажалай түрүүшүүл олон. Тэдэнэй тоодо һаалишад Цыпилма Цыдыпова, Янжима Батомункуева, Буда-Ханда Цыбикжапова, Пагма Аюрова гэгшэд ороно. Эдэнэр үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ хахад пууд хүрэтэр һү һаана. Тиихэдэ Дулма Чирнинова, Елена Колосова гэгшэд тугалайнгаа сүүдхын шэгнүүр 700—800 граммда хүрэтэр нэмээнэ.

Тэрэ холын Тэлимбэ тосхоной арад зон баян дэлгэр, культурна болбосоноор ажаһууна. Совхозой хүдэлмэришэдэй ажаһууха зуугаад шэнэ гэр бодхоогдонхой. Арад зоной ажабайдалай культурна хэмжээнэй ургаха тума тэдэнэй эрилтэ улам дээшэлнэ. Тэндэ оёдолой, сабхиин мастерской, гостиница, столово, фотографи, парикмахерска, эд бараанай эдеэ хоолой магазинууд, баани хүдэлнэ. Совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон албахаагшадай хүүгэдэй һураха найман жэлэй һургуулитай. Тэрэшэлэн библиотекэ, клуб тосхоной зоной үдэр бүхэнэйнь культурна эрилтэ хангана. Шэнэ шэнэ барилганууд жэл бүхэндэ олоор бодоно. Мүнөө 11 жэлэй һургуули, 50 хүүгэдэй һууритай саад, МТМ баригдажа байха юм.

Тэлимбэдэ аймаг соогоо томохон библиотекэнүүдэй нэгэн бии. Уншалгын уужам һаруул залтай. Тэндэнь ажалай үдэрэй һүүлээр уншагшад олоороо суглардаг. Библиотекэнь 4 мянган боти номтой. Библиотекые даагша Галина Гомбоева совхозойнгоо гүүртэнүүд дээгүүр долоон хоногтоо нэгэ удаа ябажа, малшадта ном, газетэ, журнал тараадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Библиотекарь Г. Гомбоева ажалдаа; 2. Һаалишад Ц. Цыдыпова, Я. Батомункуева, Б-Х. Цыбикжапова; 3. Совхозой рыбкоопой автолавка Эрье нютагай һаалиин фермэ дээрэ.

С. Балдуев. Фотонь авторай.

…үрнай автобус хэзээ …даг болохо юм?

…Яруунын аймагай газар …яһала олон автобус ябана. …Үдэ—Романовка» гэһэншье …заргыгаар тооһо бурьюулдаг. …-Үльдэргэ» гэһэн маршруд… …нэгэ автобус үзэгдэхэ.

…й ажаһуудаг Догно тосхон, …ехэ. Нарһатаһаа 10-аад …газарта оршодог. Теэд аймаг… …гү, али город ошохо гэхэдээ …хүрэтэр ябагаар ябаха баа… …доно. Үбэлэйшье һаари хүй… …һургуулиин 10—20 һу… …Нарһата тээшэ ябагалдаг.

…гэ-Үльдэргэ» маршрудай …олохон һуурин, тосхонуудые …, хүн зониие һуулгана гэл… …Харин Догные дайраад, Шэ… …нютаг оробол тоншье бараг. …манай хэзээ хүсэлдэхэ юм?

В. Гармаева.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

Столоводо ороном гээд…

Тори нютагай столоводо хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор суглараад, ээлжээндэ зогсон байтарнь, ама халангышаг таба-зургаан эрэшүүл орожо, урда урдаһаан абяагүйхэнөөр эмнисэгээлдэһэнэй һүүлээр булан соохи стол тойрон һуубад. Тэдэнэр ээлжээндэ зогсожо талон абаха гэхэдээ, гадар хубсаһаа тайлаха «сүлөөгүй» углуу тээшэ яараа бэлэй.

— Архида бузарнууд лэ байна даа. Угайдхадаа хубсаһаа тайлахаа яанаб. Столовые даагша юугээ харана гээшэб? Би тэрэнэй орондо байгаа һаа, үни үлдэжэ гаргаха һэм,—гэжэ ээлжээндэ зогсогшодой нэгэн дуугарба.

—Хари, гыш! Эндэмнай ходо иимэ байдаг лэ. Хайшан гээд эдэ архиншадые үлдэхэбши. Зариманиинь үшөө зоргон соогоо элдэбээр аашалжа байха,—гэжэ хоёрдохинь нэмэбэ.

—Тииһээ тиитэрээ столовымнай эдеэ хоол юундэ үнэтэй болоо гээшэб? Яяраар бэлдэгдэһэн гуляшынь аяар 53 мүнгэтэл. Садатараа хооллохо болоо һаа, сохом солхообоһоо һалахаш,—гэжэ гурбадахинь хамар дорохоноо гүбэрөөдхибэ.

—Магазиндамнай, угайдхадаа, загаһанай консервэ асархаа яагшаб. Ондоо тээгүүр иимэ юумэ үзэгдэнэгүйл. Петропавловкада жэшээгүй дээрэ, —гэжэ дүрбэдэхинь хэлэбэ.

Тииһээр байтараа столово соохин һэр-мэр гэлдэбэ. Юуб болооб? Столовын үүдэн түрд гээд нээгдэжэ, хоёр эхэнэр газааһаа гүйдэлөөрөө ороһоор: —Магазинда макарон, вермишель наймаалагдахань. Эртээнһээ ошожо оошорто байхамнай,—гэжэ хэлээд, газаашаа гүйлдэжэ гараба.

Хойноһоонь мүн лэ хэдэн хүнүүд һубарин гарана. Архиншадайшье хоёр «түлөөлэгшэд» бии. Үлөөшэдынь үнэтэй, амта шэмтэгүйгөөр бэлдэгдэһэн эдеэнһээ ама хүрэбэ. Стол доогуур мухаритараашье уугаашад бии.

Энэ архиин арбан гурбан жолоодо орёолдоошоднай өөһэдөө хаана хүдэлдэг байгаа хаб, энэ гуляш, макарон «буйлуулгада», өөһэдэйнь оруулһан хубита юун байгаа хаб… Али бэлэн гуляш, бэлдэгдэһэн архи уугаад лэ ябадаг зайламарнууд гү?

Яахадаа эдэнэр столово соо шэбээлхэ болоо юм?

Зай, тэрэшье тэрэ!

Энэ бэлэн мяха буйлуулжа, шанар шандань хүргэжэ шадахагүй, үнэ сэнгыень үлүүсэ хэтэрүүлхэнь үшөө багадаад, олон архиншадые суглуулха ямар столово байдаг юм? Иигэжэ хүн зониие хангаха ёһотой юм гү?

Юрэдөө тэндэ ороһоноо шаналжа гараа бэлэйб.

Ториин совхозрабкоопойхид столовоёо гуримшуулыт… Ээ-э тархиш даа…

М. Осодоев.

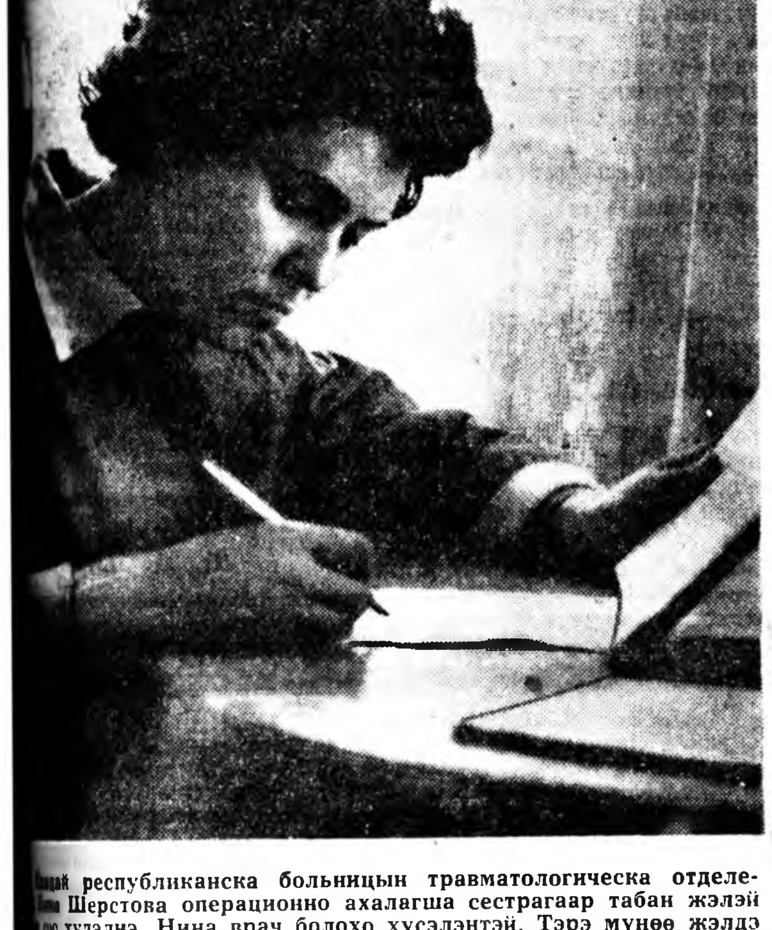
Зориһондоо хүрэхэл байха

«Татарский ключ» корьероуправлениин горнягууд үйлэдбэриингөө даабарине һарада үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй продукци үгэнэ.

Энэ уурхайн бүхы гурбан участогүүд нэгэ жэгдээр ажаллажа, һайн дүнгүүдые харуулна. Энээнэй ашаар 1-дэхи кварталай түсэб 116,8 процент дүүргэгдэһэн байна.

Суута ажалаараа шалгарһан ажалай түрүүшүүл эндэ олон юм. Забойщигууд Анатолий Фильшин, Илья Трофимов, бурильщигууд Николай Перевалов, Афанасий Ангурин, экскаваторай машинист Юрий Афанасьев болон бусадай хамтын хэрэгтэ оролдосотойгоор хабаадалсаһанай ашаар тус предприяти имэ амжалта туйлана.

Элэ үдэрнүүдтэ горнягууд Майн һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, апрель һарын түсэб болзорһоонь урид, апрелиин 28-да дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

…найай республиканска больницын травматологическа отделе… …Шерстова операционно ахалагша сестрагаар табан жэлэй …соо хүдэлнэ. Нина врач болохо хүсэлэнтэй. Тэрэ мүнөө жэлдэ …скэ институтда орохо гэжэ шиидээд Яхадай гүрэнэй уни… …дай дэргэдэ байгуулагдаһан бэлэдхэлэй курсда һуража … Зураг дээрэ: Нина Шерстова хэшээлдээ бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХАНИНАРАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ВАРШАВА. Польшын болон Советскэ Союзай научно-техническэ харилсаа холбоон хүгжэн бэхижэжэ байдаг. Һүүлшын хорин жэлэй турша соо Советскэ Союз таба мянга шахуу техническэ документаци Польшодо дамжуулан үгэһэн байна. Гансахан Кендзежиндэхи химическэ комбинадта советскэ техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые хэрэглэлгэ жэлэй турша соо 600 миллион шахуу злотых алмаха арга олгохо байна. Ашагта малтамалнуудые абахада хэрэглэгдэдэг олон янзын түхэлэй машинануудай документациие Польшын нүүрһэнэй промышленность Донбассһаа абаһан байха юм. Эдэнь нүүрһэ малтан абаха хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ ехэ удха шанартай.

1948—1962 онуудта хамта дээрээ Польшын 4800 мэргэжэлтэд Советскэ Союзда ерэжэ, стажировко гараһан байха юм. Тиихэдээ, советскэ промышленностиин гол һалбаринуудтай танилсажа, өөһэдынгөө мэргэжэлые нарижуулан һайжаруулдаг байгаа. Эдэнэрэй тоодо студентнүүд оролсоногүй.

Советскэ тала Польшын наука болон техникын туйлалтануудые мүн лэ хэрэглэлсэдэг. Һүүлэй жэлнүүдтэ Польшо 2.200 техническэ документаци Советскэ Союзда дамжуулан үгөө.

ХОЁР ОРОН ТҮСЭБҮҮДЭЭ ТААРАЛДУУЛАН ЗОХЁОНО

СОФИ. 1966—1970 онуудта хоёр ороной арадай ажахынуудые хүгжөөхэ түсэбүүдые таарал дуулан зохёохо асуудалаар Болгариин болон Монголой экономическа делегацинуудай хоорондо Болгарида хэлсээн болоһон байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, геологобэдэрэлгын хүдэлмэриин талаар харилсаа холбоо байгуулха арга боломжонууд хэлсээнүүдэй үедэ тодорхойлогдоһон байна.

Удаадахи жэлнүүдтэ худалдаа наймаа үргэдхэхэ тухай эдэ хоёр орон мүн лэ үгэеэ ойлголсоһон байха юм.

БУУ ЗЭБСЭГ ХУРЯАХЫН, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

БУДАПЕШТ. Буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлэй һара Венгридэ эхилээ. Энэ һара майн 9 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм. Һарын үедэ предприятинууд, эмхи зургаанууд болон тосхонуудта митингнүүд болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Тиин эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикын түлөө тэмсэлэй асуудалнуудаар ороной ажалшад өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэхэ, социалис байгуулалтын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна. Һарын программые болон тэрэниие үнгэргэлгэдэ бэлэдхэхэдээ Бүхэвенгриин эб найрамдалай совет профсоюзна, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай болон бусад ниитын организацинуудтай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын арадай фронтын комитедүүдтэй нягта харилсаа холбоотойгоор хүдэлнэ.

МОНГОЛОЙ АГААРАЙ ЗАМУУДТА

УЛААН-БААТАР. МНР-эй гражданска авиациин самолёдууд 1963 ондо 100 мянга шахуу пассажирнуудые зөөһэн, нэгэ миллион үлүүтэй килограмм ашаа шэрэһэн байна. Республикын агаарай замаар самолёдуудай таһалгаряагүйгөөр ниидэдэг боложо эхилһэн 1957 ондо бүхы жэлэй турша соо оройдоол 15 мянган пассажир зөөгдэһэн байгаа бшуу.

Мүнөө Монголдо авиаци эгээн лэ дэлгэрэнги түхэл янзын транспортын нэгэн болонхой. Ороной 43 авиалинидэ мүнөө олохон самолёдууд ниидэдэг. Ороной 18 аймагай 17-донь мүнөө үеын радиостанцинуудаар, шухала болохо навигационно аппаратураар хангагдаһан аэродромууд бии. Тэдээн дээрэ сагай уларилай хэршье муу үедэ самолёдууд буужа шадаха байна.

Монголой ниислэлдэ эрхим һайн уласхоорондын аэропорт байгуулагданхай. Томо реактивна лайнернууд хүрэтэр али бүхы түхэлэй самолёдуудые энэ аэропорт хүлеэн абажа шадаха байна.

Монголой авиациие хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз ехэ туһаламжа үзүүлээ. СССР самолёдууд болон вертолёдуудые, аэродромой тухеэрэлгэнүүдые тэрээндэ үгөө, мүн лётчигуудые, авиамеханигуудые, штурмануудые, авиационно бусад мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэнь туһалаа.

РУМЫНИИН ЗАГАҺАШАДАЙ ХОЛЫН ТАМАРАЛГА

БУХАРЕСТ. Румыни далайн загаһа барилгын флот байгуулна. Далай соо загаһа бариха «Констанца», «Галац» гэжэ түрүүшын хоёр траулер РНР-эй захилаар Японедо бүтээгдээ. Мүнөө үедэ «Констанца» Шэнэ Зеландиин эрье шадар загаһа барижа байнхай. Тэрээн дээрэ Румыниин экипаж Японой загаһашадтай хамта хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ һурана. Экипажуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриин түгэсхэгдэһэнэй һүүлээр эдэ хоёр судна Атлантиин далайда загаһа барихаяа гараха юм.

ТОБШОХОНООР

▲ Польшын Арадай Республикын зарим воеводствонуудта хабарай полевой хүдэлмэри эхилээ. Хүдөөгэй ажалшад 15 миллион гектар хахалагдадаг газарайнгаа 9.400 мянга гаран гектарые мүнөө хабар алдүүрилхэ.

▲ Румынида ошоод байһан совет баледэй артистнууд — РСФСР-эй арадай артист Т. Зимина, мүн С. Савков Тимишоарска оперно театрай сцена дээрэ Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэжэ баледэй гол рольнуудые наадаһан байна. Совет артистнуудай хабаадалгатай зүжэг ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө гэжэ Румыниин газетэнүүд тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

КАЛИНОВКЫН ШУБУУШАД—БЭРХЭШҮҮЛ

РЕПОРТАЖ

Хабарай дулаае хаанашье хүнүүд хүлеэhээр. Апрель—хабарай хоёрдохи hара. Тиибэшье газаа үшөөл хүйтэбэр. Үе үе болоод саhаншье будараад абана.

Түгнын тала саhан хүнжэлhөө үшөө hалаадүй. Эндэ тэндэ соохорлонхой. Хара торюун хээтэй сагаан бүд энэ тала дээгүүр татаатай шэнги. Галтай нютагhаа шанха хойшоо hубариhан хүрээ хадануудай хоорондо оршодог Калиновка тосхон. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой 2-дохи бригада заахан горхониие зубшаhан шугы хараад, Александр Корнейчугай «Калинова шугы» урдамнай бии болоходол гэнэ. Залуу жолоошон ялхи ямашье мэдэнэгүй, залуугай охин ехэ даа, дуулана:

Калинка, калинка минии,
Малинка, малинка минии...

— Тэрүү тэрэ, баруун хадын үбэртэ харлан харагдагшамнай шубуунай фермэ,—гээд, колхозой парткомой секретарь Л. С. Леонов хэлэнэ.

...Петухуудай шанга хашхаралдаагаар фермэ бидэниие угтана. Ута гэгшын гэрэй сонхонууд яларна. Досоонь ороходо уужам, hаруулшье. Нариихан коридор соогуур ябахада, улаан хюрөө гээзэгэтэй, үргэн дороо хоёр улаан сүүмхэ үлгэжэрхиhэн мэтэ эрэ тахиянууд дорюунаар арбаганалдана. Эмэ тахиянуудай байра амяраа. Модон онтосохонууд соогуур хэгдэhэн крупа, обёос, уhан харагдана. Тахиянуудай олон гээшэнь! Ёhотойл шубуудай орон.

Фермые даагша Харлампий Афанасьевич Степанов хүхюун, хөөрүү. Тахиягай байра соогуур бидэниие дахуулна.

— 3107 эмэ тахиятайбди, эрэ тахиямнай 268. Үндэгэлхэ гээшэнь hаянай аргагүй, суглуулхыел мэдэнэбди,—гэжэ ехэ омогорхонгёор хөөрэнэ.

Хүдөө ажахын ямаршьеб нэгэ ажал ябуулагша: «Эмэ тахяа гээшэмнай хоёр-гурбан жэлдэ hайнлэ үндэгэлөөд, hүүлдэнь «пенсидэ» гарашадаг юм»,—гэжэ хүхюунээр хөөрэхыень дуулагдаhан байха. Нээрээшье энэнэй урда тээ «Знамя Ленина» колхозой шубуунай фермын ажалай дүн ахиршаг байдаг hэн. Эндэ ажаллаха тиимэ амархан хэрэг бэшэ даа.

Нэгэтэ колхозой парткомдо Харлампий Афанасьевич Степанов ерээд:

— Би hамгантаяа сүг тахяа хаража шадахаб,—гэжэ шиидэнгеэр тэрэ хэлэбэ.

1963 ондо Степановай бүлэ дальбараануудые тэнжээжэ, ехэ тахиянууд болгоо юм. Харин мүнөө харыт.

...Евдокия Дмитриевна Степанова хоёр хүнэгөөр дүүрэн зууpahан бурдууг асарба.

— Тахядаа морхооб, капуста, яhанай талха, обёос эдюулнэбди. Нёдондо жэл 102 центнер халаахай бэлдээшэмнай ехэ туhатай байгаа. Бутаруулагдаhан халаахай—ёhотой витамин, —гээд, Евдокия Дмитриевна хүнэгөө тоншоно.—Уhа гамнанагүйбди, тахиянууд дуран соогоо уhална. Мел, элhэ тоншоно.

— Эдэ нүхэднай яhалахан амжалта туйлаад байна,—гээд, парторг Леонов хөөрөөнь дэмжэбэ.

Колхоз жэл соогоо 250 мянган үндэгэ гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Харин Степановтан 300 мянгые тушаахабди гэжэ үгэеэ үгэнхэй. 1964 оной 1-дэхи кварталай түсэб 42 мянга, харин дүүргэлтэнь? Апрелиин 1-дэ Калиновкын шубуунай фермэ 75831 үндэгэ гүрэндэ тушаагаад байба. Хоёр дахин шахуу үлүү түсэб дүүргэгдээ.

— Сүүдхэдээ 1300—1400 үндэгэ абанабди. Мүнөө апрель, май, июнь hаранууд—тахиягай эгээл үндэгэлхэ сагынь ха юм. Энэ үедэ хоол, уhыень таhалдуулангүй байха хэрэгтэй. Шэниисын орооhо эдижэ байhан тахяа үндэгэ олые үгэгшэ юм. Теэд таргалшаhан тахяа үндэгэлхэеэ болишодог. Баhа хооhоор тэдэниие байлгаха гэжэ яахабши?—гээд, Харлампий Афанасьевич энеэнэ.

Тахяа гэрэлдэ ехэ дуратай. Үдэртөө хүйтэншэгшье hаань, газаагуур сэнгэнэ. Үдэрэй гэрэлые ута болгожо, фермэ соогоо зайн гал таhалдуулнагүй. Степановтанай туйлаhан амжалтын нюуса юуб гэбэл, хамагай түрүүндэ оролдолгын хүсэн байhаниинь мэдээжэ. Тахяа шииг нойтондо дурагүй. Евдокия Дмитриевна hубэлгэн бэрхэ. Үшөө намар байхада поли дээрэhээ мэхиинэ, hолоомоной бутархай ехээр суглуулжа абаhан юм. Мүнөө мэхиинэ, hолоомоной бутархай дэбдихэрэй дулаахан гээшэнь. Эмэ тахиянууд тээг модон дээрээ hуунагүй шахуу, ходо дэбдихэр дээрэ уурхайлшоод хэбтэнэ.

— Майн Нэгэнээр 3 мянга гаран дальбараа тушаажа абахамнай. Хоюуландамнай хүндэшэг болоод байна. Колхоз нэгэ хүниие хажуудамнай табиха юм ааб даа,—гээд, Евдокия Дмитриевна парторг тээшээ миhэлзээд орхино.

— Табингүй одоо яахабибди,—гэнэ парторгнь.

Ябалган дээрэмнай Степановтан фермэ сооhоо хоюулан гараба.

— Хахад жэлэй түсэб июнь соо дүүргэжэ шадаха гүт?—гэжэ асуухадамнай:

— Июниин 10-да сүм дүүргэхэ байхабди,—гэжэ тэдэнэр хэлээ hэн.

Степановтанай ажалша бүхэриг байhые үрэжэлтэ ажалайнь дүн харуулна. Хоюулан энэ жэлдэ партиин гэшүүндэ кандидат болонхой. Коммунис ажалай ударнигууд!

Баяртай уулзатараа, Калиновкын хабатай шубуушад! Амжалта үшөө ехээр хүсэнэбди.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Калиновка тосхон.

Урин дулаан боложо, уhа голнууд харьялба. Зураг дээрэ: Онохойн совхозой уhалууриин системын нэгэ участок дээрэ.

Ажалшадай мүнгэ нөөсэлгын ургалта

Хорин жэлэй туршада СССР-эй национальна доход таба дахин ехэ болгогдохо гэжэ КПСС-эй Программа дотор хараалагдана. Гэхэтэй хамта хүн бүхэндэ бодото олзын хүртэсэ гурба хахад дахинhаа үлүүтэйгээр нэмэхэ. Энэ хадаа совет хүнүүдэй материальна ажабайдалай хэмжээе али бүхы талаар дээшэлүүлхэ зорилго болоно. Арад зоной ажана тэнюун байдалай улам дээшэлжэ байhаниие республикымнай ажалшадай нөөсэлгын кассада олоороо мүнгэ ехээр нөөдэг болоhониинь гэршэлнэ.

Илангаяа республика доторнай hүүлэй арбан жэлэй туршада гэхэ гү, 1953 оной эхиндэ нөөсэлгын кассада 7,1 миллион түхэриг хадагалагдадаг байhан hаа, 1963 оной эхиндэ 25,1 миллион түхэригтэ хүргэгдэhэн байна. 1953 ондо нөөсэлгын кассанууд 69745 мүнгэ нөөгшэдтэй байhан hаа, мүнөө 166100 хүнтэй болоhон.

Мүнгэ нөөгшэд гансахан жэлэй туршада процент болон шүүбэреэр 559,8 мянган түхэриг абаhан байха юм.

Арад зоной хангалгые саашадань улам hайжаруулхын тулада үнгэрhэн арбан жэлэй хугасаада республика доторнай нөөсэлгын 128 касса, тэрэ тоодо 94 кассань хүдөө нютагуудта шэнээр нээгдэhэн байна.

А. Тужинов.

Һонирхомоорше, туhатайшье

Эдэ ному... уншыт...

КПСС-эй ЦК-гай декабриин болон февралиин Пленумүүдэй материалнуудые шудалхатай хамта республикын эрхэ байдалда зохилдуулан, тэрэниие бодото хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлэлсэхэ зорилго эрдэмтэдэй урда табигдана. Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институт колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, агрономууд, зоотехнигүүд, агитаторнууд болон пропагандистнарта, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ доро дурсагдаhан научна хүдэлмэринүүдые дурадхана.

М. А. Рампилова, Н. С. Хребтов. «Буряадай АССР-эй сабшалангай уhалагдадаг газарта оруулагдаха минеральна үтэгжүүлгын аша үрэ тухай» гэhэн ном. 1960 он. Хэблэлэй 7,7 хуудаhан. Сэн 46 мүнгэ.

«Зүүн-Сибирь болон Алас-Дурнын область, хизаарнуудай хүдөө ажахыда микроэлементнүүдые хэрэглэлгэ». 1962 он. Хэблэлэй 8,5 хуудаhан. Сэн 40 мүнгэ. Энэ ном дотор микроэлементнүүдые орооhото, овощой, хартаабхын, соябын болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудта, мүн шубуу болон гахай үсхэбэрилгэдэ хэрэглэхэ тухай хэлэгдэнэ.

«Байгалай үмэнэдэхи нютагуудта модоной болон үрэ жэмэстэ ургамалнуудай хоротон». 1962 он. Хэблэлэй 9 хуудаhан, сэн 35 мүнгэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин БКНИИ-гэй ажалнуудай 4-дэхи хэблэл. 1961 он. Хэблэлэй 20 хуудаhан. Сэн 1 түхэриг 10 мүнгэ. Тэрээн дотор газарай хүрьhэ шэнжэлэлгэ, агрохими, хими, зоологи, ботаника оролсоно.

О. В. Макеев. «Дундада Сибириин урда, заха талын ой модото газарай хүрьhэн». 1959 он. Хэблэлэй 31 хуудаhан. Сэн 1 түхэриг 96 мүнгэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин БКНИИ-гэй тобшо мэдээсэл. 1962 он. Хэблэлэй 11,4 хуудаhан. Сэн 76 мүнгэ.

Б. Аюшеев. Буряадай ... мал ажал хүгжөөлгэ ... хэрэглэхэ балансова арг... тухай асуудал. 1960 он. ... 4 хуудаhан. Сэн 20 мүнгэ.

СССР-эй Наукануудай а... Сибириин отделениин БК... бэшэhэн ажалай 5-дахи ... Экономическа дэбтэрнүүдэ... Буряадай АССР-эй арадай ... хүгжөөлгын асуудалнууд. ... Хэблэлэй 13,25 хуудаhан. ...

СССР-эй Наукануудай а... СО-гой БКНИИ-гэй тобшо м... 2-дохи хэблэл. 1960 он. ... 9,25 хуудаhан. Сэн 69 мүн... ми, газарай хүрьhэ шэн... биологи, геологи).

Сибирьтэхи микроэле... (2-дохи информационно бю... 1963 он. Хэблэлэй 8 хууда... 28 мүнгэ.

Ю. Дыл...

Шэнэ училищи нээгдэхэнь

Республикын Министрнүүдэй Совет байгша оной апрель hараhаа hургуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байха хүмүүжүүлэгшэд-багшанарай училищи нээхэ гэhэн тогтоол баталан абаа. Тус училищида жэл бүри 120 хүн абтахаар хараалагдана. Мүнөө тус училищи оньhожоруулагдаhан шэлэй заводой дэргэдэхи 43-дахи hургуулиин байшан соо нээгдэхэ юм. Мүн училищиин мэдэлдэ городой хоёрдохи интернат hургуулиин hуралсалай мастерской үгтэнхэй. Эндэ hуралсагшад училищи дүүргэжэ гарахадаа, саад, яслинуудай хүмүүжүүлэгшэд гэhэн мэргэжэлтэй болохо юм.

Валя Ивашкина Валя Курикова хоёр Болховско профессионально-техническэ училищи дүүргээд, Улаан-Үдын барилганууд дээрэ ерэжэ ажаллаhаар нэгэ жэл шахуу болобо. Теэд хамта хүдэлдэг 3-дахи СМУ-гай барилгашад эдэнэрэй эрхим ажалые магтажа ханадаггүй.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Спортын hонин

Яхадай саhан ябасатай байб...

Яхадай АССР-тэ хойто зүгэй арадуудай заншалта hайндэр үнгэргэгдэжэ байнхай. Санашадай мүрысөөндэ хабаадалсахаар Совет оронойхмнай мэдээжэ санашад Алевтина, Павел Колчинатан, Евгений Рудковский, Виктор Круглов болон бусад эндэ сугларанхай. Мүн манай Буряадай АССР-эй санашад — спортын мастернууд Спиридон Бурдуковский, Олег Харитонов, Геннадий Галимов, нэгэдэхи разрядтайшуул Галина Баяндуева, Геннадий Алексеев, Илья Трунев гэгшэд энэ hайндэрэй мүрысөөндэ хабаадалсана.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрэшүүл 30 километрэй зайда урилдаа. Эндэ оронойхмнай мэдээжэ санашад—спортын габьяата мастер Павел Колчин, спортын мастернууд Виктор Круглов (Камчатка), СССР-эй санашадай суглуулагдамал командын гэшүүн Евгений Рудковский (Москва) гэгшэд түрүүшын гурбан hууринуудые эзэлээ. Манай хүдөөгэй санашан Спиридон Бурдуковский наймадахи хүн фиништэ хүрэжэ ерэ. Олег Харитонов 13-дахи, Галимов 17-дохи, Трунев 1... hууринуудые эзэлhэн байна.

15 километрэй зайда бэ... урилдаанда Павел Колчин, ... Круглов, Евгений Рудковски... шэд эрхимлээ. Спортын ... Спиридон Бурдуковский мүн ... мадахи hуури эзэлээ. Энэ ... сөөндэ хабаадалсажа, 12-дохи ... ри эзэлhэн манай Буряадай ... эй түлөөлэгшэ Геннадий А... СССР-эй спортын мастерай ... дүүргэhэн байна.

Эхэнэр санашадай дунда б... найман километрэй зайда с... габьяата мастер Алевтина ... шалгараа. Тус зайда урил... лина Баяндуева спортын ... мастернуудые хойноо оруул... гаадахи хүн фиништэ хүрэж... Энэнь СССР-эй спортын ма... нормо дүүргэhэндэ тоологдо...

Хоёр үдэрэй туршада ... мүрысөөнэй дүн хаража ... манай республикын хоёр с... мастер гэhэн хүндэтэ нэрэ ... хүртэбэ ха юм.

Н. Ив...

Түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха

УССУРИЙСК. Баскетболоор зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсахаар мордоhон Улаан-Үдын «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд түрүүшын үдэрhөө амжалта туйлажа эхилhэн юм. Эбтэй зэтэйгээр наададаг эдэнэр Яхадай, Сахалинай, Магаданай командануудые шүүжэ, Шэтэ, Магаданай областьнуудай, Хабаровска хизаарай бэрхэ командануудтай наадаха эрхэ олоhон байгаа. Тиигэжэ тэдэнэр Шэтын командые 4 очко үлүүтэйгээр шүүhэн байна. Ингээд байхада Хабаровска, Улаан-Үдын команданууд түрүү hуурийн түлөө хоорондоо наадаха болоhон юм. hүүлшынгээ энэ уулзалгада шүүhэн Улаан-Үдын «Труд» бүлгэмэй команда Россин Федерациин түрүү hуури булаалдаха мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо. Тус мүрысөөн Ростов-на-Дону городто үнгэргэгдэхэ болоно.

Шата...

Амбаев түрүүлhэ...

Юhэдэхи наадан. Ургажа ... залуу шатаршан Краснов ... мастерта кандидат Самаринт... дахадаа, бодонуудаа шадама... рэглэжэ, нүхэрөө яhала тух... лаа. Гоё hайханаар эхилhэн ... түгэсхэжэ шадангүй, алдуу ... жа, шүүгдэшэhэниинь халаг...

Ушаковтой наадаhан ... удаан тулалдангүй шүүгдэhэ... на. Мельников Житомирскин... коев Дугаровые, Гармаева ... никовые, Амбаев Игумновые ... hэн байна.

Шатаршад Бурлаков, ... ский, Захаров, Тоглоев ... наадан хойшолуулагданхай.

Юhэдэхи уулзалгын ... манhаа 6,5 очкотой болоhон ... шатаршан Бадма Амбаев түр... зандаа.

Вл. Е...

Н. С. Патоличев Лондон ерээ

ЛОНДОН, апрелиин 14. (ТАСС). СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев Англиин правительствын уряалаар мүнөөдэр Лондон ерэбэ. Н. С. Патоличев Англида байха үедөө англо-советскэ худалдаа наймаанай хэлсээнэй болзорые hунааха тухайда худалдаа наймаанай министр Э. Хит гэгшэтэй хөөрэлдэхэ байна. Н. С. Патоличев, тэрэниие үдэшэжэ ошоhон хүнүүд орон доторнь ябаха, Шотландида, Зүүн Хойто Англида, Бирмингем болон бусад промышленна центрнүүдтэ хүрэхэ юм.

Советскэ Союзай туhаламжаар

ДЕЛИ, апрелиин 14. (ТАСС). Уттар-Прадеш штадай Ришикешедэ Советскэ Союзай туhаламжатайгаар баригдажа байhан антибиотигуудай заводой цехүүдэй нэгэнэй hуурида түрүүшын шулуу табилгын ёhолол болобо.

Нефтиин болон химиин зүйлнүүдэй министерствэдэхи гүрэнэй министр О. В. Алагесан ёhолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эм дом бүйлуулжа гаргаха хүдэлмэри Индидэ эмхидхэлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлhэн туhаламжые үндэрөөр сэгнээ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной апрелиин 16.

Польшодо ленинскэ үдэрнүүд эхилбэ

ВАРШАВА, апрелиин 14. ТАСС-ай корреспондент В. Кузнецов иигэжэ дамжуулна:

В. И. Ленинэй түрэhөөр 94 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай заседани Варшавада үсэгэлдэр боложо, Польшын Арадай Республикада ленинскэ үдэрнүүд эхилээ.

Польшын олон томо томо промышленна центрнүүдтэ ленинскэ үдэрнүүд үнгэргэгдэжэ байна. «В. И. Ленин түрүүшын социалис гүрэниие байтуулагша мүн» гэhэн темээр оронoй 13 воеводстводо выставкэнүүд нээгдээ. Советскэ Союзай хaнинарай 16 мянган кружогто ленинскэ баярай слёдууд үнгэргэгдөө. Эдэ кружогуудта 1.800 мянган hурагшад нэгэдэдэг юм. Кинотеатрнуудта Ленин тухай фильмүүд харуулагдана гэжэ польско-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй главна правлениин генеральна секретарь Тадеуш Ксенжек ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ.

Ленинэй түрэhөөр 94 жэлэй ойе Краковска воеводствын ажалшад илангаяа баяр баясхалантайгаар тэмдэглэнэ. Ушарынь 1912—1914 онуудта Владимир Ильич эндэ байhан, ажаллаhан.

Нэгэн адли үзэл бодол, уг зорилгомнай маанадые нэгэдүүлнэ

ВАРШАВА, апрелиин 14. (ТАСС). «Польшын партийно-правительственна делегациие Москва хани халуунаар угтаа». Совет оронoй газар дээрэ Польшын айлшадые угталга тухай бэшэhэн газетэнүүд эдэ үгэнүүдые томоор барлажа, түрүүшынгээ хуудаhануудые гаршаглаhан байна. В. Гомулкын болон Н. С. Хрущевой аэродром дээрэ, мүн Кремлиин Ехэ ордон соо болоhон уулзалга дээрэ хэлэhэн үгэнүүдые, тэрэшэлэн олон тоото фотозурагуудые, «Нэгэн адли үзэл бодол», «Нэгэн адли уг зорилгомнай маанадые нэгэдүүлнэ», «Бата бэхи барисаан», «Манай нэгэдэл амгаланаар ажаллаха найдабари болоно» гэhэн гаршагууд доро толилhон байна.

Польшын партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда айлшалжа ошоhые тайлбарилхадаа, «Жиче Варшавы» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ. Польшын болон Советскэ Союзай хоорондо хани ёhоной, хүршэ hайн харилсаан үнинэй тогтонхой. Энэнь хоёр оронoй нэгэн адли байгуулалтатай дээрэhээ улам гүнзэгырэн бэхижэнэ.

„Бидэнэр империализмда эсэргүүсэн тэмсэнэбди"

Президент Сукарнын мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, апрелиин 13. (ТАСС). Зүүн-Урда Азида империализмын түшэг тулгуури болгошо Малайзида эсэргүүсэн тэмсэхээр Индонезиин шиидэнги байhые Индонезиин президент Сукарно дахяад гэршэлэн баталhан байна. Мүнөөдэр Джакартада болоhон ехэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Сукарно иигэжэ мэдүүлээ. Индонези хадаа Хойто Калимантан гү, али Малайзиин составта ородог бусад газар нютагуудта ямар нэгэн эзэрхэхы hанаашалгатай бэшэ юм. Бидэнэр Малайзиин арадта зүрюу харщаар хандадаггүйбди, бидэнэр Хойто Калимантанай арадай эрхэ сүлөөтэй болохо хэрэгтэнь туhалхые имагтал хүсэнэбди, бидэнэр Малайзиин арадта эсэргүүгээр бэшэ, харин энэ оронoие өөрынгөө бааза болгоhон империализмда эсэргүүсэн тэмсэнэбди гээд президент хэлээ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 оронoй комитедтэ

ЖЕНЕВЭ, апрелиин 14. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 оронoй түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитедэй заседани дээрэ мүнөөдэр үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй түлөөлэгшэ С. К. Царапкин иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Буу зэбсэг хуряаха талаар гол асуудал шиидхэхые—ракетно-ядерна дайнай аюул усадхахые хүсэдэггүй байhанаа баруун түрэнүүд элитээр харуулаа.

«Ядерна хүсэнүүд тэнсүү» байха ёhотой гэhэншүү hанал бодолые баруун оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ магтадаг байха юм. Ядерна бомбонуудые болон имэ зэбсэг ошохо газартань хүргэхэ оньhо түхеэрэлгэнүүдые шадаал hаа олоор үлөөхэ тухай тэдэнэр эрилтэ хэдэг гээд Царапкин хэлээ.

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха асуудал түргэнөөр шиидхэхэ эрилтэ хэхэ зуураа, Советскэ Союз, бүхы дэлхэйн олониитэ хадаа ядерна дайнай аюулые түргэнөөр зайсуулха шухала гэжэ тоолоно гээд С. К. Царапкин тэмдэглээ.

Грециин правительствын буруушаалга

АФИНА, апрелиин 14. (ТАСС). Турцида ажаhуудаг грегүүдые хашажа хабшажа оpohонтойнь дашарамдуулан Турциин правительствада Грециин правительство эрид шууд буруушаалга мүнөөдэр мэдүүлээ гээд эндэ мэдээсэгдэнэ. Тус асуудалаар Турциин баримталдаг хараа бодол ехэ аюултай байдалда хүргэжэ болохо гэжэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүн оронуудай анхарал хандуулха тухай Грециhэ эдэ оронуудта байдаг элшэн сайдуудтаа Грециин правительство заабарилhан байна.

СЕАТО-да хабаадагшадай дунда арсалдаан гарана

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 14. (ТАСС). СЕАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаададаг оронуудай министрнүүдэй соведэй сесси Манилада хоёрдохи үдэрөө үргэлжэлжэ байна. Сессиин боложо байха үедэ США-гай болон Франциин хоорондо, тэрэшэлэн тус бүлэглэлэй бусад гэшүүдэй хоорондо ехэхэн арсалдаан гарана. СЕАТО-да мүнөө боложо байhан арсалдаан урдынхидаа орходоо нилээд ехэ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент тэмдэглэнэ. Франци хадаа Урда Вьетнамдахи дайн байлдаанда амжалта туйлагдаха гэжэ этигэнэгүй гээд тэрэ тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамhаа ерэhэн делегациин анха түрүүнээ ажаглагшад боложо сесси дээрэ байлсаhан баримтада анхарал хандуулхаар байна.

Сессидэ хабаадагшад мүнөөдэр хаамал заседани хээ. Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспонтын Манилаhаа дамжуулhанай ёhоор Зүүн-Урда Азиие бэеэ абажги болгохо гэhэн Франциин түсэбые хэдэ хэдэн делегацинууд мүнөөдэрэй заседани дээрэ буруушаагаа.

Руби сүхэрөөгүй зангаараа

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 14. (ТАСС). «Сүүдлүүлэгдэhэн алууршан Джек Руби шанга харуул доро Далласай сүүдэй байшан соо дахяад ерэбэ. Электрическэ стулhаа тэрэниие абарха гэhэн үмөөрэгшэдэйнь оролдолгоор тэрэнэй хэрэгые сүүд дахин хаража үзэлгые үсэгэлдэр эхилээ» гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Рубиин түрэлхидэй хүлhөөр абаhан шэнэ суута адвокадууд дахяад сүүд хэхэ эрилтэ хэнэ. Мартын 14-дэ дүүрэhэн сүүд hүниин клубай эзэниие буудан алаха гэhэн шиидхэбэри гаргахадаа, алдуу хэhэн байгаа гэжэ баталан хэлэхые тэдэнэр оролдоно.

Даллаchаа абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhоор, Джек Руби тиимэ ехээр сүхэрөөгүй, электрическэ стулhаа зайсажа шадахаб гэжэ найдаhан зангаараа.

11 гүрэнэй буруушаалга

ВАШИНГТОН, апрелиин 14. (ТАСС). Уласхоорондын худалдаа наймаанай суднануудай ябалгада хамаатай шэнэ гурим Холбоото Штадуудай тогтоохоо байhые буруушаажа байhанаа 11 гүрэн мэдүүлээ. Англиин, Франциин, ФРГ-гэй, Швециин, Даниин, Голландиин, Бельгиин, Италиин, Грециин, Норвегиин болон Японой зүгhөө США-гай гүрэнэй департаментда үсэгэлдэр барюулагдаhан буруушаалгын нотo соо иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Америкын тогтоохоёо байhан шэнэ гурим бусад оронуудай эрхые хаhаhан ябадал болоно.

Иранда маневр эхилээ

ТЕГЕРАН, апрелиин 14. (ТАСС). «Делавер» гэжэ манёвр үсэгэлдэр Иранда эхилээ. Тэрээндэ Иранай болон Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд хабаадана.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобс... риин мэдээсэhэнэй ёhоор, ... дэр республика доторнай ... шэг байха, Байгал шадар... тагуудаар бага зэргэ саhан ... гаха. Хойто аймагай нютаг... 2 градус хүйтэнhөө 3 гра... лаан, бусад нютагуудаар ... градус дулаан, Улаан-Үдэ го... үглөөгүүр 6—8 градус ... үдэртөө 6—8 градус дулаан ... хаар хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлог... Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ре... тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —2... отделов: сельскохозяйственного производства и парт... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и пар... вой жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсе... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пере... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Сов... Министров Бурятской АССР.

Н00091. Зак. № 371